

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felolvasó szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.,
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A legégetőbb reform.

Budapest, június 15.

(v.) Mindenféle reformról beszélnek ebben a sokféle reformra szoruló országban, csak éppen arról az egyről nem, amely valamennyi közt a legégetőbb. Nehéz küzdelmek után a törvényhozás megvalósította az egyházipolitikai reformot. Esztendőök óta forr a közös hadügyminisztérium és a vezérkar boszorkánykatlanában a véderő szervezeti reformja. Legujabban Berzeviczy Albert nemes és bátor kezdeményezése megindította a népoktatási ügy nemzeti reformját. Csúpan a mi adózási rendszerünk reformját nem fessegeti senki. Arról néhány esztendővel ezelőtt Lukács László elmondta a maga egyéni és elméleti véleményét, azt egyszeri hallásra a parlament helyesléssel fogadta, de sem a sajtó, sem a törvényhozás a miniszter vezéreszmének bírálatába nem bocsátkozott, így aztán elaludt szépen az egész dolog, közéletünk e legnagyobb problémáját ellepte a feledés moha s az igazságtalan és türehtetlen régi adórendszer zavartalanul tengethette tovább kártékony életét. Neményi Ambrust, a pénzügyi költségvetés előadóját elismerés illeti, amiért a pénzügyi bizottság tegnapi ülésén lekaparta erről az ügyről azt a mohréteget s az egész kérdést ismét visszaidézte a közvélemény emlékezetébe.

Azt a feleletet, amelyet Lukács László a Neményi kérdésére adott,

vegyes érzelmekkel fogadjuk. A miniszter nyilatkozata amúgy első színre megnyugtatónak látszik; de közelebbről megnézve, ezt a tetszetős első benyomást erősen megzavarják bizonyos bökkenők, amelyek a miniszteri válaszból lappanganak. Azt mondja a miniszter, hogy mialatt a parlament és e sajtó merőben megfedkezett a dolgról, ő teljesen kidolgozta az adóreform tervezetét. Hát ez derék dolog; rá is vall a zajtalan munkálkodást kedvelő pénzügyminiszter sajátosan érdekes egyéniségére. Amde úgy látszik, hogy maga a miniszter megijedt a tulajdon szellemi gyermekétől, még pedig annyira, hogy a legelső dolga az volt, hogy elrejtse azt a világ szeme elől. A reform-csecsemőt elzárta fiókjába. Most is ott hever. S ha eszébe nem jut tegnap a pénzügyi bizottságnak, hogy szóvátegye, talán most sem vettük volna semmi hírére a boldogtalannak. Nagyon gyanus nekünk ez a rejtegetés. Ha nagyon sikerült alkotásnak tartaná Lukács László ezt az ő művét, akkor bizonyára nem ilyen módon dicsekedett volna el vele. Elvégre is egy nehéz gazdasági viszonyok közt szinylődő ország adózási rendszerének igazságosabb, elviselhetőbb alapokra fektetése olyan vállalkozás, amelylyel szerzője, ha művét maga is sikerültnek véli, nem bujdosik, hanem büszkén és sietve bocsájtja a nyilvánosság bírálatára. Holott Lukács László csakis a bizottság faggatózására jelentette ki, hogy szak-

értői értkezet elé viszi tervezetét, de sem holnap, sem holnapután, sem a legközelebbi jövőben, hanem majd valamikor. A jó isten tudja, mikor. Vajjon nem olyan szörnyszülöttről van-e szó, akit az anyja még a bábának is csak röstelkedve mutat meg?

Részleteket is hallottunk a minisztertől. Ezek közt a legmegnyugtatóbb a másodosztályu kereseti adó eltörlése. Ezt a gyalázatos és igazságtalan adónemet, amely a szegény embert hóhéri kegyetlenséggel sújtja, a jobbmódukat pedig érthetetlen kiméletben részesíti, rég el kellett volna már pusztítani a föld színéről. Ez az adónem a kis egzisztenciák agyonsanyargatását jelenti; s megfoghatatlan, még a vis inertiae hatásából sem magyarázható, hogy ez a szociális igazságtalanság hogyan tudta magát fenntartani ebben a korszakban, amelyet bátran nevezhetni a szociális igazság megközelítésére irányuló törekvések klasszikus korszakának. Hahát az új adórendszerből kiktűszöbölök a másodosztályu kereseti adót, ez nem érdeme a pénzügyminiszternek, hanem egyszerűen a nyers életöztöntől sugallt cselekedete a társadalmi forradalom veszedelmeitől környékezett kapitalisztikus államnak.

A progresszív adó behozatalát is emlegeti a miniszter. De gyanus szűkszávussággal. Nevezetesen eltitkolta, hogy mely határig akar az adózási progresszió elvének alkalmazásában elmenni és hogy az egyenes adók mekkora területén kívánja a

TÁRCA

Csók, amely el sem csattant.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: **Fűzeséri István.**

Mindenki beteg volt itt, a fák, a füvek, az emberek, minden, csak ő nem, a leány. Piros ruhájában úgy vált ki a faközöld környezetből, mint egy nagy, friss számóca. A beteg anyjával jött ide, a halál előszobájába, ahol minden éjszaka akadt egy-egy sápadt valaki, akit át kellett csempészni a temetőbe. Csendben, észrevétlenül, mint a dugarut. Rejtegették az élők elől azt a sok elsorvadott utast, akik azt hitték, hogy az élet felé haladnak, s annyi jóleső reményen, annyi virágos életkedven keresztülgázolva, belebotlottak egy sirsögörbe. Ide kísérte el anyját a leány.

Itt találkozott a fiúval. Annak az arcát is belepte az a különös zöldesszürke szín, amely a halál gárdájának az uniformisa. Az ő szeme alatt is ott feketélt a halál jegygyűrűje. Az ő arcára is ki-kiültek azok a skarlátszínű lázrózsák, amelyeknek a virulása hervadásról mesél.

És megszerették egymást.

A leány szánta a beteg fiút. Hogy olyan gyenge, olyan szintelen, mint egy csenevész fáska. És örült, hogy úgy ragaszkodik hozzá, úgy elpanaszodik előtte, mintha az

anyja, a kis mamája volna. És lassankint megszerette.

A nagybeteg fiu pedig beleszeretett abba a nagy, pirosruhás egészségbe, aki ott anyáskodott mindig körülötte. Aki vigasztalta, ha elfogta a kétségbeesés. Aki megsimogatta a sajgó homlokát, ha gyötörte a láz. És aki el tudta hitetni vele, hogy van még innen visszatérés, hogy van még élet a szezonon túl is.

— Igen, az életbe, a boldogságba vezet az az út, amelyen ő jár — gondolta sok forró, álmatlan éjszakán a fiu — s én elmegyek oda vele és élni fogok ott, pirosan, egészségesen, mint ő.

— Ő eljön velem oda — gondolta sok forró, álmatlan éjszakán a leány — és boldog lesz, egészséges. Én meg fogom gyógyítani.

És mintha a leány életereje átömlött volna a fiuba, mikor együtt voltak, piros volt, egészséges és boldog. Piros volt, egészséges és boldog reggeltől késő délutánig, amíg a hűvösödő levegő rá nem ült a fiu mellére. Akkor aztán mosolyogva váltak el s mindegyik mondták:

— Holnap.

A zemeik ilyenkor édesen, ártatlanul csókolóztak, a kezük alig ért össze, csak éppen hogy a kettejük egyező gondolatát vitte meg agyukba az átfolyó delezesség:

— Holnap.

S mikor nagynehezen ma lett a holnapból, akkor ott várták egymást azon az árnyas, kis padon, amelyiken most is ott

ül a leány és tenyeréből ernyőt formálva, kutató pillantással méri végig az utat. Mikor a kopár, sziklacsucos hegytető mögül előbukkanó nap — úgy tiz óra tájt — aranyos lángekba borítja a legmagasabb fenyő-sudarát, az a találka ideje. Jaj volt annak, aki elkésett. Most pedig már jóval lejjebb jár; világossárga sugárkévei már a lankáson hömpölyögnek tova és a fiu még most sem jön.

— Istenem, talán beteg — gondolja a leány s arcán keresztülfut az aggodalom. Nyugtalanul nézdegél körül . . .

— De hiszen tegnap semmi baja nem volt még. Biztosan elaludt — teszi hozzá és mosolygó gondtalansággal tép le egy csomó virágot. Bokrétát köt neki dalolva, dudolva, a fakó, betegszínű vadvirágokból.

A bokréta is kész, és ő csak nem jön. A kis harang egymásután veri a negyedeket. A fák között bujkáló napvilág, mint egy incselkedő, pajkos kobold, egyre alacsonyabban bukkan elő. Már egy fél, már egy egész órával később el. A leány félni kezd. Furcsa, bántó gondolatai támadnak. Nagy a csend. És ő olyan egyedül van. Senki sincs itt a közelében. Feláll s idegesen szemhéjait összehuzava körülnéz. Megreppen. Ott az erdei uton jön valaki. A fiu jön . . . Most aztán durcásan ül vissza a padra és hátat fordít neki.

A fiu lassan, fáradtan, lihegve érkezik oda és szinte leroskad a leány mellé. És nézi fájón, szomorúan a karcsu, erős, remegő termetet. Sötéten alágyűrűzött, láztól

progresszív teherviselést meghonosítani. A modern államtudomány tisztában van azzal, hogy az egyenlő teherviselés a legvéresebb igazságtalanság s hogy az állami terhek méltányos elosztása nem az egyenlőség, hanem az arányosság alapján érhető el csupán. Mert ha az, akinek száz forint az egész évi jövedelme, csak úgy ötkrajcárnyi adót fizet minden forint után, mint az az állampolgár, aki évente huszezer forint jövedelmet élvez, akkor a szegényebb a mindennapi kenyeréből vonja el adóját, holott a dúsgazdagnak még jut pecsenyére, pezsgőre, kártyára, lóversenyre s fényűzésre is. Az igazságos adózás tehát azt követeli, hogy ki-ki a maga jövedelme arányában járuljon az állam terheivel: ahol a napszámos, a zsellér, a kezdő kisiparos és az értelmiség proletárja jövedelmének például egy százalékkal adózik, ott a középmódu öt százalékos, a dúsgazdag pedig akár harminc százalékos is fizessen. Kímélni kell a megélhetésre elégtelen jövedelmeket; s az államélet terheit át kell hárítani a jövedelmi fölöslegre. Nyugtalanít minket az az észlelet, hogy a pénzügyminiszter nem tájékoztatja a közvéleményt arról a mértékről, amelyet az adózási progresszió kérdésében alkalmazni kíván. Attól kell tartanunk, hogy csak nagyon bátortalan lépésre szánja rá magát. Pedig meg kellene gondolnia, hogy az állam adójövedelmeinek felét, a fogyasztási adókat amúgy is kizárólag a szegényebb néposztályok viselik. Hahát ezen a felén a vagyontalan társadalmi rétegek közterheinek nem enyhíthet, legalább könnyítene a lehető legbővebb mértékben a kis egzisztenciák egyenes adóján. Aggodalommal fogadjuk a miniszter ama kijelentését, hogy a reform eleinte az adójövedelmek csökkenését fogja maga után vonni. Ez arra vall, hogy a progresszió tul-

ságosan félénk lesz: keveset fog elvenni a szegények adóterhéből s kevéssel fogja a gazdagok adóterhét növelni. Ha így lesz, sehogysem lesz jól. Mert ha csökken az adóbevételek az egyenes adók címén, akkor az állam a fogyasztási adók emelésében fog nyilván kárpótlást keresni. És minthogy a fogyasztási adók országlánrésze a szegényebb néposztályokat nyomja, a reform emezek sorsán semmitsem lendíthet, mert elvesztik a révén azt, amit a vámon legjobb esetben nyerhettek. Az adózási progresszióknak, hogy célját elérje, erőteljesnek kell lennie. Abból kell kiindulnia, hogy a fogyasztási adókban amúgy is a kisember fizeti a közterhek felét, ennél fogva a másik felét, az egyenes adókat, legnagyobb részt a nagy jövedelmekre és a nagy vagyonokra — ingókra és ingatlanokra egyaránt — kell áthárítani.

Jóleső érzéssel fogadjuk azt a kijelentést, hogy a földadó igazságosabb kirovásának érdekében a kormány a kataszteri felvételeket revidálni kívánja. Éppenséggel nem ijedünk meg attól a tízenharadvél milliótól, amibe ez a munkát kerülni fog. Gyümölcsöző befektetés lesz ez nagyon. De legyen ám aztán az új kataszter igazságos, jóhiszemű és becsületes. És érvényesüljön az új osztályozásnál a szociális lelkiismeret. Mert ahogy a dolgok ma állanak, a földbirtok osztályozásánál épp úgy, mint az ármentesítés költségeinek kivetésénél a dúsgazdag nagybirtokosok érdekei részestülnek igazságtalan kedvezésben, a kis- és középbirtok érdekei pedig sokszor vérlázítóan mostoha elbánásban. A szegény ember pár hold földjét s a középbirtokos pár száz holdját könnyen áttekinthetni a becslésnél, a lefelé való tévedés szinte kizártnak mondható, a felfelé való tévedés elhárításához pedig több politikai hatalom kívánatik, mint amennyivel ezek az osztályok rendelkeznek. A mostani

kataszter köztudomás szerint a megfordított progresszió elvét valósítja meg: tulterheli a kis- és középbirtokot, hogy megkímélhesse a latifundiumot. S ha elfogulatlanul elemeznék a tömeges kivándorlás okait, rá kellene bukkanni arra, hogy a nagybirtoknak kedvező kataszter sokkal több ember kezébe adta a vándorbotot, mint amennyit a szövetkezetek áldásos működése révén a kivándorlás csábításaitól megóvni lehetett. Hadd jöjjön hát az az új kataszter, ha még annyiba kerül is. De a becslésnél érvényesüljön a maga egész erejével a demokratikus elv és a szociális igazság elve. És adassék meg minden intézményes biztosíték arra nézve, hogy a földadó ujalapja a méltányossággal, a társadalmi igazsággal s a gazdasági egyensúly követelményeivel fog összhangban állani. E nélkül komédia maradna az egész s nagy költséggel csupán azt érnék el, hogy a magyar nemzet és a magyar állam léterdekeinek rovására tovább élösködhetne ebben az országban a plutokratikus visszaélés, az ingó és ingatlan nagytőkének a régi feudalizmusnál is megalázóbb és kegyetlenebb feudális hatalma.

Tisza és Polónyi.

Budapest, június 15.

Érdekes ülés ígérkezett s még sokkal érdekesebb lett. Polónyi Géza le akarta magának foglalni ezt a mai napot, de Tisza István megtréfálta s felszólalt előtte. S még hagyján, hogy felszólalt előtte, de felszólalt utána is. Így aztán Polónyi Géza a Tisza István erős ollójának két szárnya közé jutott, ahonnan pedig egy darabban nem igen lehet kikerülni.

A miniszterelnök első beszéde volt a fontosabb, de nem az érdekesebb. Megfelelt a kormány ellen eddig felhozott vádakra s megfelelt valami öt tucat közbeszólásra. S ha kormányzatának védelme nem volt elég

ragyogó szeméből pedig egy nehéz könnyesepp harmatozik alá beesett, szintelen arcára.

Csendes szellőcske rezzen át a fákon. Nyomában két-három elsárgult levél szállingózik lefelé.

Szól a fiu:

— Jó éjszakát, Olga!

A leány durcásan húzódik messzebb, a pad széle felé. Nem felel.

Szól a fiu csendesen, szomorúan:

— Jó éjszakát, Olga!

A leány még most sem fordult meg, csak ugy panaszkodott a bokrétájának:

— Igen? Ó azt mondja: jó éjszakát.

De én már reggel itt voltam. És kötöttem neki virágot... De ő azt nem fogja megkapni, mert... mert ő már... engem... nem szeret...

Szól a fiu remegő, elfuló hangon:

— Jó éjszakát, Olga!

A leány hirtelen, kacagva megfordul s ahogy ráesik szeme a fiúra, mintha rémet látott volna, felugrik, kacagása sikoltásba vész és a bénító rémület tekintetével nézi... csak nézi...

A levelek csak hullanak a fákról...

A fiu szomorúan hajtotta le a fejét.

— Fél tőlem, Olga, ugy-e? Ijesztő

vagyok. Tudom, félelmes találkozni a hallállal. Tudom...

A leány magához tért. Mosolyt kényszerített a rémületől vértelen ajkaira és mondani akart valamit. De a fiu hallgatásra intette átlátszó, aszott kezével.

— Ne vigasztaljon. Nincs rá idő. Jöjjön, üljön ide mellém. Ne féljen tőlem. Üljön le, hiszen csak jó éjszakát akarok kívánni magának, Olga.

A leány gépiesen, szótlánul leült.

— Röviden beszélek. Mindent elmondok röviden. Ugyan már a sok beszéd sem árthat. Nincs, ami használna. De időm sincs. Sietnem kell. Nagyon sietnem. Figyel, Olga?

A leány némán inti rá az igent.

— Ugy-e, Olga, tegnap óta nagyon megváltoztam? Nagyon. Az árnyéka vagyok annak az árnyéknak, ami tegnap voltam. Tudja-e, miért, Olga?

Kérdő, mohó pillantást vetett reá a leány.

A fiu hallgatott egy kis ideig. Az arca még jobban elborult és a szeméből ismét egy forró könnyesepp gördült alá a sárguló harasztra.

A leány nem merte megkérdezni, miért sir, csak a kerekre nyitott szeméi mutatták, hogy a lelke csügg a fiu szavain.

Szomorúan, csendesen folytatta az:

— Minden hazugság ezen a világon, Olga. Hazugság a virág, hazugság a dalosmadár, a mosolygó szín, az édes melódia. Csak egy igazság van. Az a rettenetes igazság, amely az én arcomra van írva. Erre a zöldesszürke, száraz pergamenre írta az élet az egyetlen, kérikelhetetlen, örök igazságot, a feneketlenül mély, a láthatatlanul magas, végtelen igazságot. Erről a pergamenről olvasta le tegnap az a híres

egyetemi irástudó, akit az apám küldött ide. Csak rá nézett és már leolvasta, már megértette. Hallottam, amint odasugta a fürdőorvosnak meg a körorvosnak. Hallottam. Odalopóztam az ajtóhoz. Hallgatóztam... Olga... Olga... meg fogok halni... egy hét alatt... legfeljebb egy hétig élhetek, Olga. Ez az igazság... ez... ez... A leány tompult, zsbongó agygyal, szédülve hallgatta a fiut. Jóformán nem is tudta, miket mond. Csak valami nagy, nagy szürke pergamenlapot látott, amiről csuf, rémitő halálfo vigyorgott le...

A fiu pedig lazasan, gyorsan beszélt tovább:

— Azt mondta, hogy öt roham feltételül megöl. Talán kevesebb is... És az éjszaka három rettenetes rohamod volt... Ezt is megjósolta a tanár... Micsoda éjszaka volt ez, majd megfultam... És megörjített a félelem, hogy meghalok, a nélkül, hogy magát... hogy magát láthattam volna... Olga...

A leány ezt már nem hallotta. Már nem is látta a fiut. Semmit. Olyannak érezte magát, mintha vízben, mély, tiszta vízben lett volna, ahova nem hat már hang s ahol a kinyitott szem is csak szürke semmit lát...

A beteg líhegve folytatta:

— Megöltötték, hogy kijöjtek... A szabad levegő rögtön megölhet, azt mondták. De nem... nem maradhattam... Jó éjszakát akartam mondani magának, Olga... jó éjszakát... jó éjszakát...

hatásos, a közbeszólásokat annál ügyesebben hárította el. Egy-egy ríposztja igazán briliánsan ütött be. Legbriliánsabban az, amivel Kaas Ivort némitotta el. Mikor ugyanis a néppárti báró, a különböző anarchisztikus állapotok megszüntetésének hangsúlyozása közben, azzal akarta a miniszterelnök szavait lebecsülni, hogy „így a reakció beszél” — Tisza István azt felelte:

— A reakció a demagógia mögött szokott rejtőzködni s onnan tör elő, mihelyt a helyzet megérett. A szabadelvűség azonban résen lesz, hogy ne törhessen elő.

Az ilyen ríposztok jól hangolták a hallgatóságot, melyet különben a miniszterelnök tárgyi érvelése nem ragadott el tulajdonában. Annyit azonban mindenestre elért Tisza István, hogy miután az összes elképzelhető vádakra már előbb megfelelt, részben leszállította Polónyi Géza beszédének hatását. Polónyi kénytelen volt a maga anyagát hirtelenében átrakosgatni, egyet-mást kihagyni, sok polemikus megjegyzéssel tarkítani s egy kétségtelenül jelentős beszéd hatása alatt kifáradt Ház türelmetlenségével megbirkózni. Polónyi azonban nem az az ember, aki egykönnyen zavarba jönne. Valami egészen hamisítatlan polónyizmus mindig akad az ő beszédeiben s ma például határozati javaslatot nyújtott be, hogy a magyar törvényhozás gratuláljon a trónörökösnek, mert megint fia született. Tessék ezt a javaslatot akár elfogadni, akár pláne lezavazni: egyformán pikáns az eset. Úgyes, ravasz és meglepő volt Polónyi argumentációja is, de hiába, Tisza is ravasz ember s nyomban kileste a beszéd sebezhető pontját. S minthogy Polónyi azt mesélte, hogy magánbeszélgetés közben Tisza sokkal többet ígért, mint programjában, egy közbeszólástól tűzelve pedig azt is kijelentette, hogy ő többet nem beszél négyszemközt Tiszával: — a miniszterelnök kissé kegyetlenül bánt el Polónyival. Az ő jég-hideg modorában szólt:

— Oh igen. Fog Polónyi ur még velem négyszemközt beszélni. S nekem lesz bátorságom, hogy újra beszéljek vele négyszemközt.

Kezébe vette a leány kezét.
— Ne sirasson meg engem... Ki siratja meg a kölöncöt, amelyek a nyakán vótt. En az voltam. És most esem lefelé. Elszakadt a kötélék, amelyik magához fűzött. Esem... esem... de mielőtt meghalok... Olga... ugy-e, sohse kértem... egy csókot... egy csókot... csak egyet...

Lázás erőlködéssel huzta le magához a leány fejét. Az nem tudta, mi történik vele. Engedte magát öntudatlanul. Arcuk már-már összeér, mikor a leány révedező tekintete a fiu eltorzult arcára esik... Egy rémeset sikolt, szabadulni akar, de a beteg ellenállhatatlan erővel huzza magához. A fiu arcán izzó, veres rózsák gyulladnak ki, a melle hőrög és mikor a leány az irtózat erejével eltolja magától, akkor meginog, melléből kinos köhögés szakad fel, teleköhög a leány ruháját vérel, térde megcsuklik és erőtlennül, mint egy korhadt, elnyult faoszlop, végigterül a földön...

A leány tébolyodott sikoltással rohant a fürdőépület felé:

— Segítség! Orvost! Orvost!
Előtte az utra susogva, zizegve szálíngóztak alá a száraz levelek.

És a fiu ott feküdt a faközöld fűben. Az arcán ott látszott a nagy igazság. Tüdejéből lassan szivárgott elő ajkaira a vér s az összeszorított fogak között nehezen lehellődött keresztül a bucsu:

— Jó... éjszakát... Olga...

szemközt. Mégse félek. Ha Polónyi ur megint azt fogja mondani, hogy négyszemközt mást mondtam neki, az egész országban homéri kacaj fog támadni, mikor Polónyi ur azt akarja elhíttetni, hogy ő mond igazat s nem én.

Ez kegyetlen variációja volt annak a nyilatkozatnak, melyet az emlékezetes éjjeli ülésben Khuen-Héderváry tett Polónyival szemben. A jobboldal nevetett s az ellenzék se tulságosan sajnálta Polónyit. Pedig ma több szeretetet érdemelt volna az ellenzéki pártoktól, mert az egységes ellenzék érdekében még Apponyiról, sőt Bánffyról is valóságos himnuszokat zengett. És az egyetlen erős ellenzéki hangot is ő hozta ebbe a szürke vitába. De fáradt, fásult és hálátlan már ez a Ház s egy sikerült vágás még hat reá, de egy kétórás okos és erős beszéd csak kifárasztja.

A vitát még holnap is folytatják.

A képviselőház ülése június 15-én.

— Kezdeté délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor. —

Elnök: Jakabffy Imre.

A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István miniszterelnök, Lukács László, Hieronymi Károly, Berzeviczy Albert, Nyíri Sándor, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést és előterjeszti a feliratokat. Az indítványkönyvbe Sebess Dénes jegyzett be a székelői telekényvek általános helyesbítése céljából indítványt, az interpellációs könyvben pedig jelentek: Nagy Sándor a földmívelésügyi miniszterhez a telepek ellen elrendelt végrehajtások miatt; Pap Zoltán a honvédelmi miniszterhez a honvédekü tárgyában; Rátkay László a delegáció határozatainak a magyar országgyűléssel való közlése miatt a miniszterelnökhöz.

(Az indemnitás.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Válaszol az eddigi felszólalásokra. A támadások legnagyobb része abban kulminált, hogy a kormány a takarékoság elvét hirdette, de a hadügyi kiadásokat nem ellenezte. A kormány bizonyos erkölcsi obligációt vállalt a társadalommal szemben; ilyen volt a tisztviselők fizetésjavítása, amivel kapcsolatosan a többi kategóriák fizetését is emelni kell. Aztán előállt a katonai kiadások szátsége. Ebben a kormányának az volt az álláspontja, hogy egy fillérrel sem szabad többet költeni, mint amennyit éppen az állam közbiztonsága megkövetel, de azt meg kell adni. (Helyeslés jobbfelől. Felkiáltások a szélsőbaloldaltól: Mert Bécs követeli!) Ha nem is tetszős ez, de azért mégis háttérbe kell mellette szorulnia minden más tekintetnek. Igaz, hogy a katonai terhek súlyosan nehezdednek az államra és a társadalomra, de igaztalan az az állítás, hogy a mi pénzügyeinket első sorban a militarizmus teszi nyomasztóvá. Összehasonlítva az állam egyéb kiadásai és a katonai kiadások között levő arányt; 1900-ban a katonai kiadások 50%-kal emelkedtek, a magyar nemzeti kiadások ellenben 400 %-kal.

Polónyi Géza: Benne van a honvédség is? Gróf Tisza István miniszterelnök: Az ellenzék tünnetlenül szokta mondani, hogy a honvédség részére szivesen megszavaz mindent. (Felkiáltások a szélsőbalról: Annak is vége van már!)

Kubik Béla: Amióta ilyen kapitányok vannak benne, azóta semmit!

Olay Lajos: Megszűnt az már magyar lenni! Olyan osztrák, mint a közös hadsereg! (Zaj.)

Rákosi Viktor: Ilyen statisztika alapján az osztrákok majd újabb 400 milliót fognak kérni!

Kubik Béla: Buzdítja az osztrákokat, hogy még többet követeljenek!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ha a honvédségi kiadásokat hozzávesszük, akkor még inkább áll az a tétel, hogy a nemzeti kiadásokra fordított összegek aránytalanul nagyobbodtak. Ott állították, hogy a hadügyi követelésekkel a közös kormány a többséget is meglepte. (Felkiáltások balfelől: Azt semmi sem lepi meg!) A kormány előre látta a nagy emelkedést, mert hiszen a létszámelés a nélkül képzelhetetlen. Azt a tényt megdönteni nem lehet, hogy a hadügyi kiadások nem fognak terheket róni a magyar adózott polgárságra. Újból kifejti, hogy miért kellett a közegészségügy terén több tételt törülni s e részben helyrehozta Sándor támadását a tüdőbeteg-

szanatóriumát illetően. (Egy hang a szélsőbaloldalon: A tüdővészések haljanak meg kórház nélkül!) A beruházási javaslatból csak a nem sürgős kezdeményezéseket hagyta ki. Voltak, akik nem állották a hazaárulás vádját emlegetni.

Kubik Béla: Amilyen a mosdó, olyan a törülköző!

Gróf Tisza István miniszterelnök: A mosdó a Rátkay beszéde volt, én szolgálók törülközővel. A költői ihlet szép, de nincs helye a rideg számok közt.

Rákosi Viktor: Pitreich nagyobb költő, mint Rátkay!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nem vádolta hazaárulással azokat, akik nem szavazták meg a hadügyi követeléseket, hanem a kormányról mondta, hogy hazaárulást követne el, ha nem tenne meg minden lehető az állam biztonságá érdekében. (Helyeslés jobbfelől.) A kormány nem buzdít kivándorlásra; ennek a kérdésnek a rendezésével az volt a kormány célja, hogy visszatartsa a kivándorlókat. A kiket pedig társadalmi uton visszatartani nem lehet, azokat legalább szemmel tartása és az utirány meghatározásával kiszabadítsa a lelketlen úrnőkök körmei közül. (Élénk helyeslés jobbfelől. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) A 30.000 kivándorló biztosítását alaposan félremagyarázták; ettől különben a társaság kérésére előlött a kormány s különben is arra szolgált volna, hogy legyen mérték, amelyen alul maradvá, a hajóstársaságnak pénzügyi kárpótlás jár. Rosszszeműség az az állítás, hogy ez rabszolgakereskedés. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Az amerikai kongresszus teljes lojalitással felismerte a magyar kormány intencióját. Rosszakaratu gyanúsításnál az sem egyéb, hogy a kormány a tanítói fizetéseket 300 forintos minimumban akarja megállapítani; a minimum 400 forint, de mindjárt kijelentette a kormány, hogy a kárpótlásokkal segíteni kíván a tanítók helyzetén s fel fogja emelni fizetésüket. (Helyeslés a jobboldalon.) Ami a katonai reformokat illeti, a kormány szilárdan el van tőkével igéreteinek beváltására; időpontot nem ígért, nem is ígérhetett. (Ellenmondások a szélsőbaloldalon.) Konstatálta, hogy a jelvények nem felelnek meg a közjogi helyzetnek, de azt sem mondta, hogy a lehető leggyorsabban meg fogja azokat változtatni.

Polónyi Géza: Mielőbb!

Gróf Tisza István miniszterelnök: A büntetőtörvénykönyv reformjára mondotta, hogy annak megoldását lehetőleg mielőbb keresztiül akarja vinni.

Polónyi Géza: A lehetőleg szót nem tettett használni!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Itt van előttem a beszéd; Polónyi nyilván más beszédre hivatkozik.

Polónyi Géza: Lehet!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Egyébként akár mielőbb, akár lehetőleg mielőbb, azzal a kormány obligója ugyanaz. A katonai büntetőeljárás reformját nem akarja ad graecas calendas halogatni, a kérdés alapos megfontolást követel és egy éven belül meg kell oldania. Múltatlan vád, hogy a kormány a magyaryelvű katonai nevelés terén semmit sem ért el. Polemizál azzal a felfogással, hogy a kormány a borvámkérdést politikai tekinteteknek áldozta fel. Ami a népoktatás reformját illeti, nyugodtan elvállalja a felelősséget azért, hogy a felekezeti iskolákat nem törli el. A nemzetiségek gazdasági állapotja a kormány és jobb szolgálatot tesz ezzel, mint ha azokat elidegenítene a magyar hazától. (Helyeslés jobbfelől. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Bécsben nem engedik, hogy megerősödjék a magyar nemzet!) A magyar kormány lelkiismeretét, meggyőződését követte s egy hajszálnyira sem befolyásolták Bécsből.

Olay Lajos: 400 év története mást bizonyít!

Gróf Tisza István miniszterelnök: A horvát pénzügyi egyezmény egyaránt szem előtt tartja Magyarországot és Horvátországot érdekeit. A horvát republikánus bizottság munkáiból is az a vezető gondolat domborodik ki, hogy a horvátokból testvérmenztet csináljunk. Vannak ugyan ott is igazatok, de az tagadhatatlan, hogy Magyarország tért hódított és őszinte barátokat szerzett Horvátországban. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Khuen-Héderváry!) A Khuen-Héderváry-kormányzat olyan jó szolgálatot tett a magyar nemzetnek, hogy csak hálásan lehet rá gondolni. Az előzmények után a kormány nyugodt lelkiismerettel és felemelt fővel veszi a nemzetietlenség vádját és hogy szabadelvűsége gyöngye lábán áll. (Zaj a baloldalon. Élénk helyeslés jobbfelől.) A kormány törekvésit, tevékenységét a szabadelvűség irányítja s azt is a szabadelvűség érdeke követelte, hogy az anarchia fel ne üsse fejét s meg ne erősöd-
(Hosszabbított élénk állászás a jobboldalon)

Sághy Gyula a miniszterelnökkel szemben helyreigazítja félreértett szavait.

Elnök: Szünetet ad a Háznak.

(Szünet után.)

Polónyi Géza polemizál a miniszterelnökkel a kivándorlás kérdésében. Fejtegeti, hogy az ugynevezett katonai vívmányok csak a nemzetiségek szarvát fogják megnövesztetni; az ezrednyelvekkel nemzetiségi ezredeket fognak alakítani; a magyar katonai oktatásra vonatkozó ígéret haladást jelent a multtal szemben, de közjogi és államjogi szempontból az a legnagyobb fokú visszaesés. A nemzetiségeknek kedvez a kormány a népoktatás terén, amikor a felekezeti autonómia megóvásának ürügyét használja ki. Odajutunk, hogy még a magyar anyanyelvű gyermekeket is idegen nyelven tanítják a felekezeti iskolák egynemelyikében. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Veszedelem elvet hirdet a miniszterelnök, amidőn azt mondja, hogy a hadügyi követeléseket meg kellett szavazni. Nincs olyan törvényjavaslat, amelyet nem volna szabad visszavetni. A kormány nem tartotta meg ígéreteit, hanem rutul megszegte a törvényt. (Elnök helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az inség fenyeget és a kormány fel akarja emelni a civillistát. Ha volna a miniszterelnökben magyar érzés, odaállana a király elé és nyíltan megmondaná, hogy nem szabad kiütni a nemzet szájából a koldusfalatot csak azért, hogy a főhercegeknek több jusson a fényűzésre. (Zajos helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.) De hát meg kell mutatni a dinasztának, hogy Chlopy után eléggé meg van törve a nemzet és még szavát sem meri felemelni a civillista növelése ellen. (Elnök helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Igaza volt Mikszáthnak Szegeden, hogy nem Tisza István győz, hanem Tisza Kálmán szelleme. Foglakozik a trónörökös családi viszonyainak kérdésével; a magyar családtag értelmében kétségtelen, hogy a trónörökös nejeinek rangja ugyanaz, ami a férjéé. Csodálkozik rajta, hogy se a hivatalos lap, se a képviselőház nem vesz tudomást a trónörökös gyermekeinek születéséről. *Határozati javaslatot ad be arra, hogy a képviselőház fejezze ki szerencsekívánatait Ferenc Ferdinánd trónörökösnek, fia, Ernő Alfonz születése alkalmából.* (Derültség a baloldalon.) Az önálló vámtarifára sohasem volt sürgetőbb szükség, mint most. Németország elveri rajtunk a port a kereskedelmi szerződés tárgyalásokban. A kormány gazdasági politikája az örültekházába való. A miniszterelnök kormányrapépeése olyan helyzetben találta az országot, amikor a nemzeti küzdelem sorsa már el volt döntve. Nem volt más mód annak elhárítására, hogy a képviselőházat ex lexben oszlassa fel a kormány, mint a leszerelés. (Zaj a baloldalon.) Józán és helyes dolog volt az országot megkímélni a törvénytelen választástól. Lehet, hogy őt is gáncs érheti, de lelkiismerete tisztá. A mai választási törvény alapján nem látszott kívánatosnak az országgal többséget adatni a kormánynak. A miniszterelnök ígéreteket tett, amelyek ígéret maradtak. A katonai igazságszolgáltatás terén már Pauler tett ígéretet határidőre, a Széll-kormány alatt már a javaslat is kész volt. (Elnök ellentmondás a jobboldalon.) A miniszterelnök tagadól ag int.) Legalább nekünk azt mondták s én megsughatom a miniszterelnöknek, hogy a javaslat készen volt. És nyolc hónapi kormányzás után a jelenlegi igazságügyminiszter tegnap a pénzügyi bizottságban olyan magyarázatot adott a miniszterelnök „mielőbb-jéről, hogy aztán ne csodálkozzék a miniszterelnök, ha ígéreteiben senki sem bíz. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Itt törvénytelen bujkálnak folyik. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A katonai igazságszolgáltatás nem közös ügy, az Magyarország ügye. Addig ugyan ez a Ház nem fogja tárgyalni a véderő-javaslatot, amíg a katonai igazságszolgáltatás kérdése meg nem oldódik. Ezt követeli a politika és a pártbecsület. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök a kibontakozás keresésekor bizalmas beszélgetés közben ígéretet tett, hogy a kincstári kaszárnyákban magyar és német, a törvényhatósági kaszárnyákban magyar írás. Mi van ezzel az ígérettel?

Rigó Ferenc: Hát ne diskurálj vele négy szemközt! (Zajos derültség.)

Polónyi Géza: Légy nyugodt, nem is te szem többé. (Elnök derültség a jobboldalon.) A miniszterelnök azzal üttöte el a dolgot, hogy

nem akar tüntetést csinálni ezzel a kérdéssel. Hát az nem tüntetés, hogy Magyarország földjén német felírás van még a törvényhatósági építette kaszárnyákban is? (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Ez pimaszság!

Polónyi Géza: A magyar állam szuverenitásának bujkálnia kell és meg kell várni, míg a csehországi kaszárnyákra cseh felírásokat tesznek a magyar nemzet arcuvelésére. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) A választási törvény reformjának kérdésében is ígéret köti a miniszterelnököt, a Kossuth vezetése alatt álló függetlenségi pártnak pedig becsület van az igazságra ebben a kérdésben. Ebben nem lehet tréfálni. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Egy hang a közepől: Hát a többi tréfa? A többi sem az. Kikérem magamnak az ilyen éretlen megjegyzéseket. (Mozgás.) A miniszterelnök megígérte, hogy az új választás már az új választási törvény alapján fog végrehajtani. Vigyázzon a miniszterelnök s ne adjon alkalmat arra, hogy ebben a kérdésben is vissza lehessen az ígéret megtartása — vagy megszegése felett. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) A kormány gyorsan akarja letárgyalni a költségvetést és ha ez nem megy a kívánt sietséggel, ebből ürügyet akar szerezni a házszabálymódosításra. Klobusiczky Jánostól értesült Magyarországról, hogy a király kívánja a házszabályok módosítását. (Nagy derültség.) Ne ámsítsa magát a miniszterelnök azzal a reményvel, hogy titkos vagy nem titkos katonai létszámameleőről szó lehessen. Ha a Széll-kormányt lehetetlenné tettük 6 millió koronányi többlettel, amelyre a létszámameleőről járt volna, kétszeres kötelessége az ellenzéknek lehetetlenné tenni azt a kormányt, amely ígéreteit be nem váltotta, 450 millió hadügyi költséggel terhelt az adózó népet s újabb létszámameleőről mer előállni. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Báró Kaas Ivor: De Rákóczi hamvait hazahozzák!

Rákosi Viktor: Vigyék ki helyettük a kormány hamvait! (Derültség.)

Polónyi Géza: A Rákóczi hamvainak hazahozatalát *Thaly* Kálmánt illeti első sorban az elismerés. (Elnök éljenzés a szélsőbaloldalon.) Addig nem lesz pihenés Rákóczinak a magyar földben, amíg a hazaáruló törvény a fejféjánál van. Amíg ezt a törvényt el nem törlik, senki sem mossa le a miniszterelnököt, hogy ez nem egyéb korteseszköznél. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

A nemzeti küzdelemnek két nagy eredménye van: Bánffy és Apponyi programbeszélése. Ő megmondotta Széll Kálmánnak, hogy el fog jönni az idő, amikor *szőrcsuhában fog elzarándokolni a Bimbó-utca* s meg fog állani a bimbó-utcai ház előtt...

Rákosi Viktor: És be fogsz zörgetni az ablakon! (Elnök derültség.)

Polónyi Géza: ... s lelke mélyéből fogja üdvözölni egy töredelmes, igaz, bünből politikai vezeklését, egy volt miniszterelnök nemes példaadását, hogy bevallotta a nemzet színe előtt hibáját s választott magának olyan utat, amelyen a nemzet dicsőségét akarja szolgálni. (Helyeslés a baloldalon.) Ennél is jobban örül egy apostol öntudatraébredésének. (Elnök éljenzés a baloldalon.) Gróf *Apponyi* Albertre gondol, aki végre-valahára megszabadult a hozzátapadt salaktól s kezébe ragadta a zászlót, hirtelven, hogy a 67-es alapon miként lehet Magyarországot bologítani. A függetlenségi párt töretlenül meggyőződése, hogy ezt a törvényt el kell törölni; ez az ut hosszabb, az Apponyié rövidebb. Elérkezett a korszak, amikor felejtünk kell. Böven volt része a gáncsban...

Rigó Ferenc: Tanácskoznia akarsz megint?

Polónyi Géza: Szívesen tanácskozik azokkal, akikkel együtt fog harcolni a kormány ellen. (Elnök helyeslés a baloldalon.) Nem kenyerre az obstrukció. De hát szabad egy kormányzati rendszernek sztrájkolnia? Szabad a kormánynak ugyanezen az országgyűlésen létszámameleőről előállania? Ha más eszköz nincs, akkor obstrukcióval kell megállítani a kormányt a nemzetrontó munkában. Ebben teljesíteni fogja kötelességét. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Igaza van annak az államférfinak, aki a politikából elmenekült a szabad természetbe, az állatok közé, mert az állatok nem beszélnek ugyan, de nem is hazudnak. Nem szavazza meg az indemnitást. (Hosszantartó, zajos éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Gróf *Tisza* István miniszterelnök csak két

helyreigazításra szorítkozik. Az utlevélkényszer nem kívánja megszüntetni, mert ez a legbiztosabb módja a kivándorlás korlátozásának. A belügyminiszter élni fog azzal a joggal, hogy a kivándorlás utirányát meghatározza, mert a lelketlen ügynökök tüzelmeinek véget kell vetni. Másik megjegyzése vonatkozik azokra a *magánbeszélgetésekre*. Elmondotta és ismétli, hogy kormányralépésekor kötelességnek tartotta a kibontakozás érdekében magánbeszélgetéseibe beocsátkozni, nem azért, hogy titkos stipulációkat kössön, paktumra lépjen; ezt mindig elítélte, de azért, hogy bizonyos kérdéseket magánbeszélgetések útján tisztázzanak. E magánbeszélgetésekben nem mondott többet, mint amit a nyilvánosság előtt ismételt, de azokhoz hozzásegezve érzi magát, mint minden becsületos ember. Ezeket az ígéreteket beváltani becsületbeli kötelessége. Volt bátoraság Polónyival a multban négy szemközt beszélni; reméli, hogy Polónyi máskor is fogja keresni az alkalmat az ilyen négy szemközt való beszélgetésre. (Derültség a jobboldalon.) Akkor is lesz bátorasága hozzá. S ha Polónyi ismét el fogja mondani a nyilvánosság előtt, hogy ellentét van a magánbeszélgetés reprodukálásában közte és Polónyi között, akkor az ország megint homéri kacajba fog kitérni azon, hogy nem ő, hanem Polónyi mondott igazat... (Zajos derültség a jobboldalon.)

Polónyi Géza személyes kérdésben kér szót. Kár homéri kacajáról beszélni. A tények azt bizonyítják, hogy amikor valamit gróf *Tisza* István, mint magánember nem tenne meg, akkor mint miniszterelnök a *csavarintom* módhoz folyamodik. (Zajos derültség a jobboldalon.)

Gajáry Géza: Még a karzaton is nevetnek! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon; Gajáry mungó!)

Polónyi Géza: Bizonyítsa be a miniszterelnök, hogy csak egyet is beváltott ígéretei közül. Amíg ez nem sikerül neki, akkor ugyan lesheti a miniszterelnök, hogy ő még egyszer felül neki és kockára teszi politikai reputációját. (Derültség és zaj a jobboldalon.)

(Interpellációk.)

Elnök: Jelenti, hogy mivel későre jár az idő, a miniszteri válaszok és az interpellációk elmaradnak.

Lengyel Zoltán kéri a Házát, hogy az interpellációkat holnapra tűzzék ki. (Felkiáltások jobbról: Nem sürgős! Interpellációjának most!) Ha a többség nem méltányos, akkor az ellenzék retorzióval fog élni és kérlelhetetlen lesz. (Zaj a jobboldalon.)

Rátray László a többség méltányosságára appellál s kéri a többséget, hogy egyezzen bele az interpellációknak holnapra való halasztásába. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf *Tisza* István miniszterelnök: Senki sem kívánhat nálánál méltányosabb lenni, miután a normális parlamenti viszonyok helyreállottak. Kéri hát azokat, akik holnap akarnak interpellálni, jelentsék be interpellációikat holnap sűrűgönek. (Általános helyeslés.)

Az ülés d. u. 1/3 órákor véződik.

BELFÖLD

Minisztertanács. Tegnap délután a képviselőházban minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett.

A kabinet rekonstrukciója. A kabinet rekonstrukciójáról napok óta a legtarkább híresztelések vannak forgalomban. Egyik lapársunk ma *Plósz* Sándor igazságügyminiszter és *Lukács* László pénzügyminiszter menését és emlegeti egészen pozitív formában. Evvel a hírrel szemben a *Magyar Nemzet* ma a következőket írja:

Egyik lapársunk, amely arról híres, hogy a politikai kombinációk terén mérészebb szárnyalású fantázia az övének egyetleneg sincs, ma egyszerre két minisztert is meneszt. *Plósz* Sándor az egyik, *Lukács* László pedig a másik. Természetesen nyomban szolgál az utódokkal is és hogy jólérsülttségének minél több esélye legyen, mind a két tárcára három-három, összesen tehát hat parlamenti férfit is jelöl. Utánajártunk a nagy politikai szenzációnak és kiderült,

Nem panaszkodik többé

büzs izzadás, testbőr-viszketez, sömör, exema, ótvárban szenvedő, ha az

Erényi-féle „Ichtiol-Salicyllal“

egy-kisérletet tesz. Szagtalan.

Ára 3 korona utasítással. Szétküld: Diana-gyógyseretár. Károly-körút 5. Főrektár: Török József. Király-utca 12. Esser-árvórtár. Váci-körút 12.

még pedig illetékes helyről kapott információ alapján, hogy nincs abban a hírben semmi igaz.

Sopron város a belügyminiszternél.

Gróf Tisza István belügyminiszternél ma tisztelt Sopron város küldöttsége, melyet Fabiny Teofil volt igazságügyminiszter vezetett. A deputáció azt kérte a belügyminisztertől, hogy helyezze hatályon kívül Széll Kálmán volt miniszterelnöknek azt a rendeletét, melyet a soproni bankbukásból kifolyólag hozott s amely szerint a Müller Pál-féle elskikkasztott alapítványt a város köteles megtéríteni. A miniszterelnök megígérte, hogy a kérelmet sürgős tanulmány tárgyává fogja tenni.

A hajóstársaságok versenye.

Az Egyesült-Államok kormánya rossz szemmel nézte már azt a szerződést is, amelyet a Cunard Line a magyar kormányval kötött és, mint tudjuk, a magyar és a közös külügyi kormányok sok fáradságába került, míg az amerikaiakat meggyőzhette arról, hogy annak a szerződésnek nem a kivándorlás elősegítése a célja. A hajóstársaságok azonban a maguk érdekeit féltek a Cunard Line szerződésétől és az utazás árának örületes leszállításában keresték a megtorlást. Az örületes verseny hatása alatt újra megmozdult az Egyesült-Államok kormánya és, mint Washingtonból jelentik, még szigorubbá fogja tenni a bevándorlási törvényt. Addig is úgy védekezik a tömeges bevándorlás ellen, hogy ezental a kivándorlási ügy felügyelőivel a legszigorubbán fogja megvizsgáltatni a bevándorlók viszonyait. A tegnapi New-Yorkba érkezett 2100 személy közül 32%-ot tartottak vissza és csak viszonyai alapos megvizsgálása után engedik őket letelepedni.

A véderő-bizottság és báró Podmaniczky.

A képviselőház véderő-bizottságának legutóbbi ülésén hozott határozata értelmében Münnich Aurél elnök és Brevoyay László előadó ma délelőtt felkeresték báró Podmaniczky Frigyeszt, a véderő-bizottság volt elnökét. Podmaniczky előtt Münnich Aurél tolmácsolta a bizottság köszönetét, mire Podmaniczky meghatóan mondott köszönetet a figyelemért.

Összeférhetetlenség. A képviselőház öss-

szeférhetetlenségi állandó bizottsága ma délután 5 órakor gróf Andrássy Tivadar elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen résztvettek: Apáthy Péter, Angyal József, Boda Vilmos, Heincz Hugó, László Mihály, Leszkay Gyula és Szentiványi Árpád. A bizottság először a Münnich Aurél ellen bejelentett összeférhetlenségi esetet vette tárgyalás alá s ez ügy előadójával titkos szavazással egyhangulag Heincz Hugó választott meg.

Erre Heincz Hugó előadó ismertette Nosz Gyula által Münnich Aurél ellen a ház nyilvános ülésében tett bejelentést s ezzel kapcsolatosan történeteket, azután Nosz Gyula és Münnich Aurél nyilatkoztak, mire a bizottság határozathozatalra vonult vissza és a következő határozatot hozta:

A Szepesbela város és Hohenlohe herceg között kötött csere-, illetve adásvételi szerződésnél való közbenjárásra alapított összeférhetlenségi bejelentésre a bizottság, minthogy abban összeférhetlenség nem lehet, mert a kormány mint szerződő fél nem szerepel, a további bizonyítási eljárást ki nem terjeszti, ellenben a kormány és Hohenlohe herceg között kötött egyezség nélküli közbenjárásra alapított összeférhetlenségi bejelentési ügyben a vizsgálat folytatását s a Nosz Gyula által bejelentett Scholcz Gyula, Tari Gusztáv és gróf Csáky Zenó tanúk kihallgatását elrendeli.

Ezután tárgyalás alá vette a bizottság a Veszter Imre ellen tett összeférhetlenségi bejelentést. Nosz Gyula és Veszter Imre nyilatkozata után a bizottság ez ügyben elrendelte a bizonyítási eljárást.

Végül a budapesti kir. bünyenyítő törvényszéknek azt a megkeresését, hogy a Gyórfy Gyula ellen megindított összeférhetlenségi ügy iratait a nevezett bíróságnak adja ki, a bizottság teljesíthetőnek nem találta, mert a vizsgálat befejezve nincs.

Az olasz szerződés. Bécsből táviratozza tudósítónk: Értesülésünk szerint az olasz kormánynak a kereskedelmi szerződés megújítására vonatkozó követeléseit tekintetében az osztrák és a magyar kormányok között megállapodás jött létre s így nem lesz szükség arra, hogy az osztrák-magyar vámkonferencia ismét tárgyalja a követeléseket. Az osztrák és a magyar kormányok tárgyaló megbízottai vasárnap Bécsbe érkeznek s néhány nap múlva a szóbeli tárgyalásokra Rómába fognak utazni. A kormányok által adott dispoziciók kedvezőek s így a tárgyalásoktól sikert várnak, bárha a borbám-kérdés további tárgyalásokat fog szükségessé tenni.

A nemzeti párt megalakulása.

Budapest, június 15.

Az új nemzeti párt ma este tartotta alakuló értekezletét a Hungária-szállóban levő klubhelyiségben. A párt vezére, gróf Apponyi Albert nyitotta meg az értekezletet, beszédében hangsúlyozta, hogy politikájában nincs többé mellétekintet, nem ismeri jövőben a félmunkát. Arra kérte kizsáru hiveit, csak akkor kövessék elszántan az ellenzékbe, ha erős a hitük azokban az igazságokban, melyeket ő hirdet. Apponyi beszéde után a nemzeti pártot formálisan megalakították.

Az értekezletről a következő tudósítás számol be:

A nemzeti párt ma este hét órakor tartotta alakuló ülését. Jelen voltak: Gróf Apponyi Albert, gróf Batthyány Tivadar, Bernáth Béla, Erreth János, Gulner Gyula, Hammersberg László, Miksa Imre, Pintér Sándor, Sággy Gyula, Samassa János, Steiner Ferenc és Urmánczy Nándor képviselők és néhány kültag. Részint táviratban, részint levélben a hozandó határozatokhoz való csatlakozásukat bejelentették: gróf Bethlen István, Günther Antal, Smialovszky Valér és Vásárhelyi László képviselők.

Gróf Apponyi Albert beszédével nyitotta meg az értekezletet. Ti akartok, kedves barátaim, nem én, — így kezdte beszédét — hogy a választóim előtt kifejtett program alapján már most párttá tömörüljünk. Am legyen! Ha megvan bennem az a bizalmatok, amelyet én megintottam vétem, ha erős a hitetek azokban az igazságokban, melyeket hirdetem, hadd fogjunk mindjárt ahhoz a munkához, mely hivatva van a nemzetet előbbrevinni azon az uton, amelyen az velünk azelőtt is szinte öntudatlanul jó messzire haladt. De most is csak ismételteltem, amit Jászberényben mondtam: csak az jöjjön velem, akinek sziklaerős a hite és megváltozhatatlan az elhatározása, olyan, mint az enyém. Aki csak némileg haboz vagy kételkedik, vessen véget habozásának azzal, hogy elfordul arról az utról, amelyre léptem, amelynek nehézségei, látszólagos hálátlansága iránt semmi illúzióm nincs, de amelyről én le nem lépek az életben többé soha. Nem mindenkiben van arra hivatva, hogy ezt az utat kövesse, de én igen. Az események gondviseléséről láncolata vezetett vissza az én valódi hitvallásomhoz, mely világosabban alakot ölt, mint előbb és nagyobb elszántsággal tölti el lelkemet, mint valaha. Mióta négyheti csendes visszavonultság és elmélkedés engem ennek fölismerésére és erre az elhatározásra vezetett, megújultnak, megifjodottnak érzem magamat; kihalt lelkemből minden keserűség, elmúlt minden kétely, vége minden fáradságnak és kedvetlenségnek. Bizonyára fájlalom a politikai elválást sok régi jó barátomtól, akit ma is becsülök és szeretek, de ha csak azon az áron haladhatnék tovább velük, hogy meggyőződésem javarészt véka alá rejtem, inkább nélkülök megyek, ha kell ellenükre is, saját hitem teljessége szerint. Az én politikámban nincs többé mellétekintet, nincs félmunka. Vessen ki-ki számot magával, kész-e ily irányban végigkövetni. Hogy vajjon mi ekképp boldogulni fogunk-e, azt nem tudom, de hogy a hazának tőlem erre van szüksége, hogy másként a hazát én nem szolgálhatom, azt tudom. E rövid megjegyzéseim után engedjétek meg, hogy az újjászülött nemzeti párt formai megalakulására nézve előterjesztést tegyek. Ajánlom, hogy válasszunk meg elnökül Gulner Gyula barátunkat, alelnökül Sággy Gyulát, jegyzőül Hammersberg Lászlót és Urmánczy Nándort, ház-nagylul Bernáth Bélát.

Apponyi szavaira Gulner Gyula válaszolt és biztosította a pártvezért mindannyiunk feltétlen ragaszkodásáról és bizalmáról. Elfoglalta ezután

az elnöki széket és enunciaálta a választások eredményét gróf Apponyi javaslata szerint.

Az értekezleten elhatározták még, hogy a körhelyiséget továbbra is fenntartják, megbérelték a párt országos szervezkedésének előkészületeit s felkérték gróf Batthyány Tivadart, fejtsse ki a Házban a vasutasok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál a párt álláspontját.

Az iparfejlesztés.

Budapest, június 15.

Az országos iparitanács ma délután 3 órakor Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter elnökletével igen látogatott ülést tartott, amelyen az iparfejlesztés ügyét tárgyalták. A tanácskozás alapjául adatokkal bőven felszerelt terjedelmes emlékirat szolgált az iparfejlesztésről, amelyet Szerényi József miniszteri tanácsos készített. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter az ülést hosszabb beszéddel nyitotta meg.

Mindenekelőtt köszönetet mondott az iparitanács elnökzít-bizottságának eddigi munkájáért és rámutatott arra, hogy az emlékiratban keresztülvitték az ott javaslatba hozott választásokat. Az ipari fejlődésnek két nagy gerince van, egyik a vasipar, a másik a textilipar. Az utóbira nézve uttörő munkát kell végeznünk. Eddig körülbelül 80.000 orsó van biztosítva, majdnem 70 százalék az emelkedés, biztosítva van egy nagyobb bőrférfőítő- és kikészítő-telep és körülbelül ezer mechanikai szövőszék. A másik iparágban elsősorban a vidéki vasipar megmentéséről van szó, és hogy gépek beszerzésével és modern technikai berendezéssel a versenyt felvehesse a külfölddel. Szorosan összefügg az iparfejlesztéssel a vasárnapi munkaszünet és a kivétel kérdése. Ha a tanács ezeket a kérdéseket letárgyalta, sorra kerül az iparfejlesztési törvényjavaslat, a mértékhatóságokról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Ezek után arra kéri a tanács tagjait, hogy az önálló vámtérület kérdését vitaközös tárgyalásra ne tegyék, hanem szorítkozzanak az előterjesztésről való véleményük elmondására.

Az erre megindult vitában elsőnek Neuschloss Marcell szólalt föl. Hangsúlyozta, hogy Magyarország önálló vámtérület nélkül ipart fejleszteni rendkívül nehéz, de az előterjesztésben javasolt eszközöket alkalmasoknak tartja az ipar hathatos előmozdítására. Szükségesnek tartja a balesetbiztosítás szabályozását, a régi iparok érdekeinek felkarolását, a munkáskérdés szabályozását és végül szóba hozta az állami gyáraknak a magánipar ellen támasztott versenyét.

Matlekovits Sándor szerint az iparfejlesztés céljából elsősorban arra van a szükség, hogy megszűnjék az az antikapitalisztikus irányzat, amely irigységgel kísér minden becsületlen munkával sikerült nagyobb beszerzést.

Kühne Ede, a gépgyárosok egyesülete nevében üdvözli az emlékiratot; majd ismerteti az egyesületnek arra tett észrevételeit. Rámutat arra, hogy a vidéki hatóságok csak az új alapításokat támogatják, holott a régi gyárakat üzemük fejlesztésénél egyáltalán nem támogatják. Végezetül a kiviteli áruk vasuti tarifájának kedvezőbbé tételét kéri.

Forsler Géza: Magyarországon a legreálisabb alapon a mezőgazdaságra támaszkodó iparágak nyugszanak. Ezért elsősorban a szesznek ipari célokra való felhasználását kell fejlesztetni, továbbá a söripart a söradó leszállításával és szakiskola felállításával. A mezőgazdasági gépek legnagyobb részét még most is külföldről hozzák be. Precíz ékek előállítására önálló gyárak kellenének. Kartellkötvény létesítését sürgeti. Végül utal arra, hogy a kivándorlás megakadályozására éppen a mezőgazdasági iparok a legalkalmasabbak.

Szavay Gyula aggályosnak tartja a házi ipar tanításának központosítását. Kéri a gyakorlatban igen bevált vandortanítókamok fenntartását.

Deil Jenő egyebek közt megfontolásra ajánlja, hogy a textiliparra nézve nem kellene-e az államnak e téren mint vállalkozónak fellépnie, mert az állami üzemnek ott van első sorban helye, ahol a magánipar nem boldogul.

Hatvány-Deutsch József: Minden fároszának oda kell irányulnia, hogy újabb értékeket termeljünk, ne pedig hogy a termelést a maitól eltérő módon osszuk el. A kisipart a szeszre, mint technikai mozgató erőre terelni, nagyon nehéz mert jelentékenyen megrágitán a termelést.

Zárai Samu: A kőszállításoknál szigorú ellenőrzést kér a magyar ipar előnybenrészesítésére nézve. A szövetezetet csak akkor támogassa az állam, a mikor azok életképességéről meggyőződött.

Bertsey György a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara alelnöke a női ipariskoláknak

nagyobb mértékben való felállítását kéri a vidéken.

Hieronymyi Károly kereskedelmi miniszter felkérte ezután Wekerle Sándort, hogy a mai tanácskozási folyamán felmerült eszmékre vonatkozólag észrevételeit megtegye.

Wekerle Sándor: Teljesen azonosítja magát a memorandumban foglalt iparfejlesztési eszmékkel, ezért csak a felszólalásoknak arra részére reflektál, amelyek elvi jelentőségűek és amelyekben olyan eszmék hoztak fel, amelyek a memorandumnak mintegy kiegészítő részét kellene, hogy képezzék. Kimerítően válaszol Neuschloss Marcellnek a munkások megélhetési viszonyaira és a munkások érdekképviseletére tett javaslatára. E kérdésekkel foglalkozott az előkészítő bizottság. A memorandum az iparfejlesztési törvény revíziójával kapcsolatban megoldhatónak tartja a munkások érdekképviseletét. A munkások megélhetését tagadhatatlanul megnehezítik és ezzel az iparfejlesztést is az adóviszonyok és a közlekedés drágasága. De nekünk nem elég az olcsó lakásról és közlekedésről gondoskodni, hanem a piaci viszonyok szabályozása az, ami az alfája az olcsó megélhetésnek. Az adók bizony súlyosak és a sűrűdő legfőbb akadály a sörgyárak prosperálásának. Az egyenes adó is terhes, amelyet fizetnek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, de ott, ahol ipari kedvezményekről szólnak, ott meglehetősen messze mentünk az adókedvezmények engedélyezésénél és én azt hiszem, az államtól azt is kívánni, hogy segélyösszegekkel járuljon az ipar fejlesztéséhez, másrészt pedig a jövedelmi forrásnál mindenütt könnyítéseket nyújtson, ez oly circulus vitiosus, hogy alig fogjuk a kérdést gyakorlatilag másként megoldhatni, mint egyelőre a nehéz terheket a direkt adóknál elviselni és azután későbbi nagyobb jövedelem előállításával keresni azt az egyensúlyt, amelylyel kisebb adókulcs mellett is ugyanazt a jövedelmet lehet elérni.

Ami az állami gyárak versenyét illeti, azok meg nem szüntethetők. Hiszen a nemzeti termelés végre is mint nagy egészét kell felfognunk, amelynek célja az, hogy széles néprétegek foglalkoztasson és ebből a szempontból teljesen mellékes kérdés az, hogy magángyár-e ez, vagy pedig állami. De azt az eszmét, hogy az állami üzemek ne csak finális intézményeknek tekintessenek, hanem az ipar felélesztésének segélyezőközei legyenek tökéletesen honorálja. A férfiak tekintetében az állam már ma is igen messzemenő kedvezményeket engedélyez bizonyos cikkeknek, de azért helyes lesz e kérdéssel az ipar versenyképessége szempontjából foglalkozni. Az érdekelt uraknak, akik egyes iparágak igényeit vannak hivatva képviselni, azt ajánlja, hogy tarifális kívánásaikat tudassák a miniszterrel és legyenek meggyőződve, hogy nem fognak zárt ajtókra találni. Forster észrevételeire reflektálván, a memorandumra nézve általánosságban csak annyit jegyez meg, hogy abban csak a szem előtt tartandó elveket óhajtották az előkészítő-bizottság megjelölni. Ezeket a kereteket kitölteni a munka feladata lesz, mert velükkel ipart teremteni nem lehet, hanem egyes egyedül csak munkával, ebből a munkából ki kell, hogy vegyék részüket egyesek, akik vállalkoznak az ipar fejlesztésére és ki kell, hogy vegyen, és pedig igen jelentékeny részét a kormány, amely a fejlődés irányát megszabni van hivatva; és ebben a tekintetben csak azt mondhatja, hogy a bizottság, amely bővebben foglalkozott a memorandumban megjelölt alapirányok fejlesztésével, gyakorlati szempontból fogja ezt a keretet kitölteni az érdekelt körökkel való tárgyalás útján, magának a fogyasztóközönségnek és képviselőinek, a kereskedőknek és az ügynököknek meghallgatásával fogja tanulmánytárgyává tenni azokat ipari ágakat, amelyek létesítendő; és ebben a tekintetben a szónok olyan szakértelemmel, olyan komolysággal találkozott a kormány és annak közegei részéről és olyan pontos statisztikai felvételekkel, amelyek a kiindulási pont helyessége mellett biztosított nyújtást arra, hogy ez az irányítás mindenesetre sikerüljön is fog. (Élénk helyeslés.)

Hieronymyi Károly kereskedelemügyi miniszter ezután köszönetet mondva Wekerle Sándornak tanulságos fejtegetéséért, a tanácskozási folytatását holnap délután öt órára halasztotta.

KÜLFÖLD

Az első évforduló. Szerbia népe ma ünnepelte Péter király megválasztásának első évfordulóját. Ez alkalommal *Belgrádból* tavratozzák: Az első évfordulón a székes-egyházban ünnepes hálaadó istentisztelet volt. Azután a belgrádi lakosság az új

konak előtt ovációkban részesítette a királyt. A polgármester üdvözlésére a király a következőkben felelt:

Kedves belgrádiak! Egy éve, hogy újból köztétek jöttem, kedves Belgrádba, születésem helyére. Mint gyermek hagyam el Belgrádot és kevesen vannak közöttetek, kik abból az időből emlékeznek rám. Teljes 45 év után tértem vissza, mint az élet küzdelmében és a haza után való vágyakozásban megöregedett férfi. Hosszu távollétem dacára, visszatérésem pillanatában őszinte lelkesedéssel fogadtatok. A fogadtatás, melyben először részestültem, erőt adott és ifjú erőt nyújtott a rám váró súlyos feladatok teljesítésére. Fogadjátok azért köszönetemet. Az ország belsejébe tett utazásomkor is az irántam és hazám iránt való szeretet és hűség érzelmétől áthatott fogadtatásban volt részem. Belgrád ezuttal is az egész szerb nép szükségleteinek és érzelmeinek visszhangja volt. Az elmúlt 12 hó alatt a békés fejlődés ellenségei kísérletek tettek arra, hogy megmutassák a világnak, hogy a főváros és az ország többi részei közt nincs meg a kellő szolidaritás. Fáradozásuk hű volt, mert minden kísérletük hajótörést szenvedett hű belgrádiaim józanságán és hűségén. Ha a főváros egész lakossága méltó magatartásának, minden az összhang megzavarását célzó kísérletek ártalmatlanná tettek. Éppen kormányzatom első évének végén megelégedéssel konstátálom, hogy ez az egyetlen a beállott változást illetően mindenkorra meg van erősítve. Igyekeztem a Szerbiába való visszatérésemhez fűzött reményeket megvalósítani: Szerbiában helyreállítani a törvényekben és alkotmányban való hitet. Egy év a népek életében nem nagy idő, mégis én és népem ez évben olyan eredményeket értünk el, melyekre büszkék lehetünk... Az alkotmány és a törvények tiszteletével helyreállt a jogrend és evvel az anyagi haladás és erkölcsi fejlődés terén való általános munkálkodás feltétele. Szerbia tekintélye folyton nő és evvel biztosítatik a boldogabb jövő kilátása. A haza javára való egyéves közös tevékenység, tekintet nélkül az elkerülhetetlen pártzétforgácsolástól, még közelebb hozott bennünket egymáshoz és elsősorban megerősítette a köztem és köztetek levő köteléket, kedves belgrádiak. Választások azt bizonyítják nekem, hogy eddigi munkámat általában méltányolják és hogy én magatartásommal megfelelek várakozástoknak. Nincs nagyobb boldogság számomra, mint az a meggyőződés, hogy munkámat méltányolják és megbecsülik és hogy osztják amaz őszinte kívánómagomat, hogy Szerbia újjászületése megvalósítható. Köszönöm nektek, belgrádiak, azt a hódolatot, legyetek meggyőződve, hogy az nekem, öreg embernek, ifjú erőt ad a szép hazánk javára való munkálkodásra. Éljen Szerbia! Éljen szeretett népem! Éljen a szép szerb főváros!

Az orosz-japán háború.

Budapest, június 15.

Az orosz újságok csudálkoznak. Nem értik, hogy mért fogták rá Kuropatkinra a dél felé való előnyomulásnak szándékát. Mikor ez neki eszeágában sem volt. Az első perctől kezdve az volt a terve, hogy visszavonul. Boldog orosz újságok! Más ember csak nagyritkán jut ebben a szürke világban abba a helyzetbe, hogy csudálkozhat. Az orosz újságok ellenben minden héten csudálkoznak. Még pedig minden héten máson. A múlt héten például azon csudálkoztak, hogy a világ kételkedett Kuropatkinnak dél felé való előnyomulásában. Miért ne sietne Port-Arthur felmentésére? Mikor Port-Arthurt okvetlenül fel kell menteni. És ki mentse fel, ha nem Kuropatkin? És az orosz újságok csudálkoztak azokon, akik ezt sehogysen akar-

ják megérteni. Persze azóta kitűnt, hogy Kuropatkin kelepcebé került volna, ha előnyomul. Felsőbb helyről intették tehát — és az orosz újságok újra megkezdték a csudálkozást. És lelkes hangon hirdetik Kuropatkin következetességét. Aki nem elő-, hanem — eredeti terve szerint — visszavonul. Ha kell, Karbinig, ha kell, azon túl is, mindaddig, míg lehet...

Ez szép terv. De a kérdés az, hogy meddig lehet? Mert a mai hírek szerint Kuroki mégis előnyomul. Még pedig sietve, nehogy az esős időszak megakadályozza tervében. Ez a terv pedig, minden valószínűség szerint, az, hogy jobb szárnyának *Szaimaicin* át északi irányba való eltolásával Mukden felé elvágja Kuropatkin visszavonulásának útját. Hogy ezt keresztülvigye, ezt a jobb szárnyat a Liao völgye felé vonuló főserég egy részével kell megerősíteni. Seregének balszárnya ellenben a Takusánnál partra szállott csapatokkal *Kaiping* felé nyomul elő, ahová csak nemrégén érkezett egy új japán hadtest. Ha Kurokinak gondosan előkészített terve sikerül, akkor nemcsak Port-Arthur felmentése válik lehetővé, hanem veszélyeztetve van az orosz vasut északi és déli vonala és Kuropatkin seregével együtt körül lesz zárva.

Nem lehetetlen, hogy már a legközelebbi jelentések erről a feltevésről mint tényről emlékeznek meg. Ezért függ most az egész világ tekintete Kuroki és Kuropatkin seregének mozdulatain. Ezért degradálódik Port-Arthur ostroma másodrangú eseménynyé, amely iránt már azért is csökken az érdeklődés, mert egyetlen megbízható hír sem érkezik róla.

A váfangui csata.

Pétóvár, június 15.

Liátólangból jelentik: Tegnap, június 14-ikén délután háromnegyed kettőkor *Váfangu* környékéről az egész vonalon rendkívül élénk puskatűzelést hallottak, amely, úgy látszik, lassankint általános nagy csatává fejlődött ki. Részletek még nem érkeztek.

London, június 15.

A *Váfangu* mellett tegnap délben megkezdett, de még el nem döntött csatáról még nem érkeztek japán verziók, de mindenesetre jellemző, hogy ezzel a csatával kapcsolatosan azt jelentik Niucsvangból, hogy az összes ottani helyőrségi csapatokat mult hétfőn déli irányba indították, hogy a *Kájping* környékén levő hadosztályokat megerősítsék. A helyőrségi szolgálatot a *Szemipalatinsz*kből való új szibériai ezred végezi. Az összes táviratok meg egyeznek abban, hogy az oroszok energikus akciót terveznek a liaotongi félszigeten levő második japán hadsereg ellen. A katonai kritikusok egyelőre tartózkodnak a legújabb csata kommentálásától.

London, június 15.

Ugy látszik, hogy az a harc, amely mult kedden *Váfangu* mellett folyt, nagyon komoly volt, habár az orosz jelentések keveset mondanak róla. Az itteni lapoknak azt jelentik, hogy a *japánok megkezdték általános előnyomulásukat*, de egyelőre lehetetlen megmondani, hogy hol lesz a legközelebbi nagy csata. Csak az látszik bizonyosnak, hogy a japánok mindent el fognak követni, hogy Port-Arthurt bevegység, s erre a célra, ha kell, tizezer embert is áldoznak. Mukdenből jelentik, hogy az a japán hadsereg, amely Port-Arthurt ostromolja, most *Jingcsengcu* és *Tungvantao* között van. Az előcsapatok folytonosan tüzelnek egymás ellen, de azt a hírt nem erősítik meg, hogy a japánok már megkezdték a nagy ostromot.

A helyzet Port-Arthurban.

London, június 15.

Mult szombaton sikerült egy orosz tisztnak egy khinai bárkán Port-Arthurból Niucsvangba menekülni. A japánok megállították ugyan a bárkát s átkutatták, de nem találták meg benne az orosz tisztet, aki halászhálók közé volt elrejtve. Ez a tiszt azt beszélte Niucsvangban, hogy *Port-Arthur bőségesen van ellátva élessel és ha takarékosan bántanak vele, úgy három hónapig is elég, de a helyőrség bizonyára már éhezne, ha nem volna egy nagy malom, amelyben a raktárakban lévő buzát őrlik. Az ostromlottak eddig nem vesztették el bátorságukat, de tudják, hogy szenvedéseik meg fognak tisztereződni, míhelyt a trópusi nyári hőség bekövetkezik. Kapitulációról senki sem akar hallani. Stössel a legnagyobb mértékben bizik csapatainak odaadásában és bátorságában. Ezzel szemben a *Times*nak azt jelentik Csifuból, hogy Port-Arthurban a katonák már csak fél és háromnegyed porciót kapnak naponként. A khinaiak menekülnek. Még a szibériai ezredek katonái is sűrűn szöknék khinaiaknak öltözködve.*

Stackelberg jelentése.

Pétervár, június 15.

Báró *Stackelberg* tábornoknak *Miklós* cárhoz intézett tegnapi távirata szerint ma kezdődött meg a küzdelem az oroszok állása ellen hat kilométernyire Váfanguk állomástól délre. A japánok néhány erélyes kísérletet tettek arra, hogy az oroszok balszárnyát állásából kiszorítsák, de az ellenség támadását visszaverték s megmaradtak állásukban. Az első ezred, amely a balszárnyat alkotta, komoly veszteséget szenvedett. *Quastanov* ezredes ezredparancsnok és *Nadotcsinszki* Radoszláv hadnagy ezredsegédtiszt elestek. *Gern-Gross* tábornok jobb alsó állkapcsán egy srappelről megsérült, azonban mégis megmaradt a sorokban.

Nagy tengeri csata.

Tokio, június 14.

A port-arthuri kikötő bejárata nyitva van. A *Novik* cirkálóhajó tegnap kivált a kikötőből és ütközetbe került az ostromló hajókkal.

London, június 15.

Mint az estilapok Tokióból jelentik, a *Novi* cirkálót, amikor a port-arthuri kikötőből kifutott, tíz torpedóüző kísérte. A japán hajók a nyílt tengerre csábították az orosz hajókat, de azok délután visszatértek a kikötőbe.

Tokió, június 15.

Kacumotoi magánjelentések szerint (a koreai szorosban levő *Iki* félszigeten) nagy ütközet volt japán és orosz hajók között.

Tokio, június 15.

Egy japán hajóraj szembekerült a *vladivosztki* flottával. *Suzima* sziget körül elkeseredett ütközet támadt.

Tokio, június 15.

A flotta elhagyta a *vladivosztki* kikötőt és most nyílt tengeren van. A *vladivosztki* hajórajt, amely három hadihajóból áll, tegnap előbb *Suzimától* keletre látták, később ágyudörgést hallottak *Nagatától* észak-nyugatra. A flotta hadműveleteiről hírt hozott egy japán kereskedelmi hajó is, amelynek kapitánya jelentette, hogy hajóját az orosz hadihajók lövöldözték. A *vladivosztki* flottáról az utolsó hír az *Oki* szigetéről jött, ahol ágyudörgést hallottak.

Tokio, június 15.

Itt nagy szenzációt keltett a hír, hogy a *vladivosztki* hajóraj támadólag kezd mű-

ködni s abból, hogy a hajóraj déli irányt vett, azt következtetik, hogy *Port-Arthur* felé igyekszik és egyesülni akar az ottani flottával.

HIREK

Budapest, június 15.

— **BUDAPESTI NAPLÓ. Június 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.**

— **A szultán és a bolgár fejedelem.** A *Wiener Allg. Zeitung* értesülése szerint Ferdinánd végleg letett arról a szándékáról, hogy a közelebbi időben meglátogatja a szultánt s ezt Konstantinápolyban illetékes helyen is tudják. A legutóbbi események ugyanis megmutatták, hogy a török-bolgár egyezmény ellenére is a viszony nem olyan bensős, hogy a szultán kívánatosnak tartaná vazallusának látogatását.

— **Berzeviczy részvétele.** Dr. *Berzeviczy Albert* vallás- és közoktatásügyi miniszter *Zmaj-Jovanovics* János szerb költő halála alkalmából a következő táviratot intézte *Hadzsics* Antalhoz, a Kisfaludy-Társaság levelező tagjához:

Zmaj-Jovanovics Jánosnak, a nagy szerb költőnek halála őszinte részvételt tölt el. Az ő elhunytja veszteség a magyar irodalomra is, melynek kiváló termékeit igaz szeretettel és ihlettel tolmácsolta. Aldás emlékére!

— **A cár ajándéka.** Pétervárról jelentik, hogy a cár értékes éremgyűjteményt adott a newyorki tőzsdének, mert az új orosz hadikölcsönnek a newyorki tőzsdén való kötését helybenhagyta. A gyűjteményt három nagy ládában küldték el Pétervárról.

— **Bubics püspök látogatása.** *Bubics* Zsigmond kassai püspök e hó 13-án Bodrog-Olaszba érkezett. A pályaudvaron gróf *Lónyay Elemér* fogadta a püspököt a kerületi papsággal. A pályaudvarról a püspök, aki titkárával, gróf *Csákyval* érkezett, gróf *Lónyay* kíséretében a kastélyba hajtatott. Este a püspök tiszteletére vacsora volt. Másnap a püspök fényes segédlettel misét szolgáltatót, amelyen résztvett *Stefánia* főhercegnő, gróf *Lónyay Elemér*, a papság és nagyszámu közönség. Mise után a püspök a papságot fogadta. A püspök megtekintette a bodrog-olasi kastélyban főlalmozott múkincseket s ebéd után tovább utazott.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** A dunamelléki református egyházkerület ma rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek legfontosabb tárgya a zsinati képviselők megválasztásáról való intézkedés volt. A közgyűlésen *Darányi Ignác* főgondnok és *Baksay Sándor* püspök elnököltek. *Baksay* Sándor imádsága után *Darányi Ignác* főgondnok köszöntötte a kerületi közgyűlés tagjait. Azután megemlékezett gróf *Tisza Lajos*, a kerület néhai főgondnoka szobrának fölavató ünnepéről, amelyen a kerületi elnökség küldöttségileg képviseltette magát s keszortut tett a szobor talapzatára. Vajha, ugyemond, az a ritka kötelességérzet, amely néhai *Tisza Lajost* az élet minden vonatkozásában, de főleg egyházi téren áthatotta, sohasem veszne ki belőlünk. Egy másik örömdetes eseményről is megemlékezett az elnök. *Vécsey Tamás*, a kerület főjegyzője legutóbbi ünnepelte érdemes tanári működésének negyvenedik évfordulóját. Méltatta nagy érdemeit s indítványozta, hogy a kerület legőszintébb szerencsekiváncsait jegyzőkönyvbe iktassa. Az indítványt leikes eljénztes kísérte, mire *Vécsey Tamás* meghatóttan köszöntötte meg a kitüntetett megemlékezést. Csak addig kívánok élni, mondta, amíg szereteti hazámnak és egyházamnak szolgálhatara lehetek. Ezután a közgyűlés rátért a zsinati képviselők választása dolgában való intézkedésre. A közgyűlés az egyházmegyéknél való szavazás mellett döntött s egyúttal felhívta az espereseket, hogy a szavazás iránt meggyékben intézkedjenek. A szavazatokat szeptember 30-áig kell beküldeni a püspöki hivatalhoz. Minden egyházmegye választ egy világi és egy egyházi póttagot. Intézkedett a közgyűlés a megyei szavazatbontó bizottságok megalakításáról is. A közgyűlés további folya-

mán *Petri Elek* bejelentette, hogy mivel posztlelkészül választották, teológiai tanári állásáról lemond. A közgyűlés halásan emlékezett meg *Petri* negyedszázados tanári működéséről, az elnök pedig melegen üdvözölte őt új állásában. Végül még több adminisztratív intézkedést tett a közgyűlés, amelyet délután két órakor be-rekesztettek.

— **A Vatikán és a Quirinál.** Bécsből jelentő tudósítók telefonon: A *Wiener Allgemeine Zeitung* közli jól értesült diplomáciai részről, hogy a Vatikán és Quirinál között élénk tárgyalás folyik a modus vivendi körül. *Viktor Emánuel* király maga nem rokonszenve a kibékülés eszméjével, ellenben az özvegy királyné barátja a megegyezés gondolatának, ugyszintén *Giolitti* miniszterelnök is őszintén kívánja a Vatikán és Quirinál kibékülését.

— **A Petropavloszk pénztára.** A port-arthuri hajóraj ellentengernagyáról, *Uchtomszkij* hercegről furcsábbnál furcsább hírek kerültek a minap forgalomba. Így azt is beszéltek, hogy a herceget árulás miatt kivégezték; azóta kitudódott, hogy a herceg csakugyan nincs már Port-Arthurban, hanem vissza kellett térnie Pétervárra, hogy egy sikkasztás dolgában tisztázza magát. Párisi lapok szerint, mielőtt a *Petropavloszk* elindult végzetes útjára, parancsnoka, *Jakovlev*, aki a katasztrófa alatt szintén megmenekült és most Pétervárott van, partra vitette a tengernagyi hajó pénztárát. Egy tisztet bízott meg, hogy adja át megörzés végett *Uchtomszkij* hercegnek. *Jakovlev* szerint 30.000 rubel volt a kasszában. A katasztrófa után *Jakovlev* elkérte *Uchtomszkij* hercegtől a pénztárt, ez azonban kijelentette, hogy egy árva krajcárt sem kapott senkitől. Vizsgálatot indítottak ugy *Uchtomszkij* herceg, mint *Jakovlev* ellen és *Uchtomszkij* herceget felfüggesztették állásától. Csakhamar kiderült, hogy a különben is duszgádag herceg ellen támasztott gyanúnak nem volt semmiféle alapja. A hadipénztárt nem adta át senki a hercegnek és az a tiszt, aki azzal meg volt bízva, eltűnt Port-Arthurból. Meglehet, hogy a tiszt szerencsétlenül járt, de nincs kizárva, hogy megszökött a pénzzel.

— **Báró Bezeceony haldoklik.** Nemrég hír adtunk róla, hogy báró *Bezeceony*, a bécsi udvari színházak volt intendánsa, az osztrák földhitelintézet kormányzója, megőrült s gyógyító intézetbe vitték. Ma azt jelenti bécsi tudósítók, hogy báró *Bezeceony* haldoklik.

— **Gróf Festetich Tasziló megadóztatása.** A bécsi adófelügyelőség 9000 koronával adóztatta meg gróf *Festetich* Taszilót, akinek Bécsben palotája van s évenként néhány hetet az udvari ünnepségek és a löversenyek idején Bécsben szokott tölteni. Az osztrák adóhivatalok 200.000 korona után adóztatatták meg a magyar gróft, aki e miatt panaszt emelt az osztrák közigazgatási bíróságnál s egyben kijelentette, hogyha ezt a megadóztatást nem törlik, akkor eladja palotáját és sohasem megy többé Bécsbe. A közigazgatási bíróság *Lehmayer* elnöklete alatt ma foglalkozott az ügygel s elutasította a felelbeztést.

— **A laínzi menedékház felavatása.** Bécsből jelentik, hogy ma délelőtt nyitották meg a király jelenlétében a laínzi menedékházat s ma tartották az intézeti templomban az első misét. Az uralkodót az első és második főudvarmester, *Koerber* miniszterelnök, *Patreich* közös hadügyminiszter, *Wittek* és *Hartl* miniszterek, az alsó-ausztriai helytartó, a polgármester és számos méltóság fogadta. A dísz-sátorban *Lueger* polgármester üdvözölte a királyt, köszönetet mondva megjelenéséért. Az uralkodó megköszönte az üdvözlést s azt mondta, hogy reméli, hogy az Otthon isten segédelmével meg fog felelni rendeltetésének. Az ő felsége és a vendégek jelenlétében mondott mise és tedeum után megtekintették az új otthont.

— **Nagy bukás.** Berlinből táviratozzák, hogy a *Ziegler* M.-féle nagy berlini építési cég fizetéseképtelen lett. A cég passzívái 5 millió márkára rúgnak, az aktívák valamivel magasabbak, csakhogy legnagyobb részük jelzálog és nehezen eladható telek. A bukásban főképpen a porosz bank-részvénytársaság és az új földhítel r. t. vannak érdekelve.

— **Szécsi Antal.** Képzőművészetünket súlyos veszteség érte; tegnap éjszaka egy kiváló magyar szobrásznak *Szécsi Antalnak* kezéből ütötte ki a vésőt a halál, mielőtt utolsó munkáját, a remekbe készülő Erzsébet-téri kútszobrot teljesen befejezhette volna. Tehetségének kiváló bizonyága, a Baross-szobor, a keleti pályaudvar előtt, a józsefvárosi és erzsébetvárosi templomok szobrai, az új Kálvária dombozművei, a Király-csoport a parlament kupolacsarnokában és számos jeles alkotás. *Szécsi Antal* 1857-ben született. Oppenheimer Ignácnak, az akkoriban nagynevű szobrásznak tanítványa volt, onnan a bécsi szobrászati akadémiára került s tanulmányainak befejezése után nemskóra visszatért Budapestre. Első nagyobb és szebb munkája volt az Andrássy-utí Saxlehner-palota díszítése, mit sürrün követek szép és kiváló alkotásai. Legutóbb őt bízták meg Vásárhelyi Pál szegedi szobrának elkészítésével is, de ennek már csak a modelljével készült el. A műegyetemen a mintázás tanára volt. Fiatalon halt meg, negyvenhét éves korában. Temetése holnap délután négy órakor megy végbe, Lendvay-utcai műtermből.

— **Ötszáz gyermek halála.** Borzalmas szerencsétlenség jelentenek *New-Yorkból*. A *General-Slocum* gőzessel kirándultak a német evangélikus egyház vasárnapi iskolájának növendékei az East Riveren és Hellgate mellett a hajón tűz támadt, amelynek következtében a hajó teljesen elpusztult és az utasok nagyrésze életét veszítette. A tűz oly gyorsasággal terjedt, hogy a csónakokat nem lehetett leereszteni. Hellgatenél mindkét part sziklás és e miatt a hajó horgonyt sem tudott vetni. Egy vontatógőzös vontatta az égő hajót a Nord-Brother szigetre és e közben olyan helyzetbe került az égő hajó, hogy uszály senkisék érhetne volna el a partot. Akiék fedélzeten voltak, a lángok martalékká lettek, míg sokan — nők és gyermekek — a vízbe ugrottak. A szemtanúk borzalmas részleteket mondanak el a katasztrófáról és ötszázra becsülik azok számát, akik a katasztrófa következtében elpusztultak. Nagyobb részük gyermek volt, de sok asszony és férfi is odaesett, akik gyermekeiket kísérték el a kirándulásra.

— **A keleti akadémia záróvizsgálata.** A keleti akadémián ma fejeződtek be a záróvizsgálatok a magyar kereskedővilág élénk érdeklődése mellett. Jóllehet a tananyag ez évben meglehetősen bővült, a hallgatók az egyes tárgyakból a legszebb eredményt mutatták fel. A végzett hallgatók közül hárman keleti tanulmányra szóló utazási ösztöndíjat nyernek, hogy a kelet kereskedelmi viszonyait a hazai kiviteli szempontjából behatóan tanulmányozzák. A többi hallgató egyrészt a nagyobb hazai kiviteli cégeknek, másrészt a fontosabb keleti kereskedő városokban talál alkalmazást. Az intézet iránt már most is nagy az érdeklődés. Az előjegyzések a jövő tanévre már megkezdődtek s ehévéig tartanak. Előjegyezni az intézet igazgatóságánál lehet. Rendes hallgatók az első évfolyamba azokat veszik fel, akik a felső kereskedelmi iskolai, illetve a gimnáziumi vagy reáliskolai érrettségi vizsgát sikerrel letették, de elsősorban azokat, akik középiskolai tanulmányaikat jeles eredménnyel végezték. A beiratás a jövő 1904/5-iki iskolai évre szeptember hó 10-ikén lesz az intézetnek V., Kálmán-utca 6. sz. a. lévő helyiségeiben.

— **Új olvasókönyv.** Annak az új módszernek, amely a tanító körében egyre jobban terjed: az írás-olvasás játékkal való tanításának immár a tankönyve is megjelent. *Gabel Gyula*, az új módszer föltalálója és fāradhatatlan terjesztője, *ABC-és Olvasókönyvet* adott ki szisztemájai illusztrálásul. A gyors és könnyed tanítás a szerző célja és tapasztalati eredményei tanuskodnak a mellett, hogy ez a cél az új olvasókönyv szellemében el is érhető. Heti három órára van ekképp elfoglalva a gyermek és szellemi képességeinek a legesekélyebb megfejítése nélkül tanulja meg az írást és olvasást. A könyv, amely kitérő kalauza a játszvatánításnak, 40 fillérért kapható minden könyvkereskedésben. A hozzáfűzött vezérfonal ára 80 fillér.

— **Szerelm és mérég.** A Balkán elvégre mégis csak egy ugrás tőlünk, Európától és hihetetlen, micsoda válaszfal meredezik odalenn a Duna és Száva mentén. Mintha nem is ugyanazon a világrészen élénk azokkal a népekkel, akiknél az orgyilkos szinte napirenden van. Különb, ha éppen a határszéli megeshetett az a vérfürdő, amelynek éppen a minap kellett fölelevenednie frissen az emlékezetben az első évforduló alkalmából, lehet-e csudálni, ha még lejjebb ebben az örökös viharfészekben, is vadabbak az erkölcsök s a régebbi korok alattomos büntetési titokzatosan követik egymást. Tör, revolver, mérég dolgozik lenn vigan s nem a legalacsonyabb rétegekben kell éppen keresni a sötét gonoszítottakat. *Konstantinápolyban* most bontakozik ki éppen minden rejtett szálaival egy rémhistoria a szultán legközelebbi világában. *Kemal* basa, II. Abdul Hamid veje, a főbős, egy olyan szerelmes drámának a központja, amelyben a mérégnek is nevezetes szerep jut. Ennek a basának már rég meggyült a baja egy sötét gyauval. Semmi másról nem szolt ez a gyau, mint arról, hogy a saját sógorát akarta elteni láb alól, amugy balkániasan, méreggel. És a rettenetes szándék a basa végzetesen szerelmes szivében született meg. Most már ki van derítve az egész rémregény. Egy keleti regény, csupa olyan névvel, amelyet az Ezeregyéjszákából ismer meg már mifelénk a serdülő ifjuság. *Kemal*, a basa, el akarta pusztítani erről a földről az ő szeretett sógorát, *Fassis* basát, mivel hogy a bűnös szerelmre gyuladt sógorasszonya a szépséges *Hadsise* iránt, aki senki más, mint *Murad* szultán leánya. Olyan lágalóan szenvedélyes volt ez a szerelm és annyi akadály toronyolt előtte, hogy itten csak a mérég csinálhatott valami rendet. Balkáni erkölcs szerint. A mérég nem végezhetette el a munkáját, de a Jildiz-kioszkban nagy a lótas-futás, sugdosás, titkolbdzás s a vizsgálat annyira haladt már, hogy bizvást dulhat tovább a gyanúsítás bizonyos méltóságok ellen, akikre már ki is terjesztik a vizsgálatot. Főként azért, mert orvosi és kémiai buvárdásokkal foglalkoztak. S mivel egyébként is közel állanak a gyilkos szerelmes basához, hát nyilvánvalónak tartják, hogy részük van a mérégkeverésben.

— **Leányok érrettségije.** Az *Országos Nőképző Egyesület* leánygimnáziumában ma tartották meg az érrettségi vizsgálatokat. A nyolcadik érrettségi volt ez a leánygimnáziumban, az első eset tehát, hogy olyanokat is képesítettek, akik az egész gimnáziumi tanfolyamot az egyesület leánygimnáziumában végezték. Az érrettségi vizsgára összesen 19 leány növendék jelentkezett. Ezek közül jelesen képesítettek kilencet, jól nyolcat, egyszerűen hármat. Mindössze két növendék bukott meg egy-egy tárgyból.

— **Gróf Csáky Napoleon hitelezése.** *Bécs*-ből jelentí tudósítónk, hogy gróf *Csáky* Napoleon gondnoka kiegyezett az összes hitelezőkkel. *Mravenetné*, akit a gróf a Ringstrassén megsebesített, elláttat követelésétől s megelégedett 5000 koronával, amit gróf *Csáky* gondnoka ma ki is fizetett. A gróf tovább is gyógyintézetben marad.

— **A bikavialdal.** Pouly flis megsebesülése folytán kénytelen volt fölföldi szerződéseit felbontani és így a bikavialdal rendezőségének sikerült a kiváló tőresdorokat továbbra is itt tartani. Ebből folyólag szombat — 18-án — és vasárnap — 19-én — az előadások megismétlődnek. Az Idegenforgalmi Vállalat egyuttal engedve a közönség minden rétegéből ezer- és ezerszámra hozzáérkezett megkeresésnek, a helyáratok leszállította és azokat a következőképp állapította meg: Páholyszék 15 korona, I. rendű zártzék 10 korona, II. rendű zártzék 8 korona, III. rendű zártzék 6 korona, I. rendű számozott ülőhely 4 korona, II. rendű számozott ülőhely 2 korona. Elővételi ár nincs.

— **A halálbüntetés ellen.** *Brüsszelből* táviratozza tudósítónk, hogy a belga ügyvédek testülete tömeges petíciót fog intézni a királyhoz és a kamarához a halálbüntetés eltörlése céljából. Ennek az az előzménye, hogy a legutolsó anarchista-pör tárgyalása alkalmából *Lüttich* lakossága arra kérte a királyt, hogy

ezen túl ne éljen kegyelmezési jogával elítélt anarchistákkal szemben.

— **A berlini nőkongresszus.** Ma fogadta a német császárné a kongresszuson résztvevő különböző egyesületek küldöttségeit. A kihallgatáson a magyar nőket *Batthyány-Andrássy* grófnő képviselte. Megjelentek többek között *Hainisch* Marianne kisasszony (Bécs), *Wright-Sewall* asszony (Indianapolis), *Aberdeen* grófnő (Skócia) *Langhe* Helén kisasszony (Berlin), *Anthony B. Susann* (Rochester). A császárné nagyon szivesen fogadta a kongresszus tagjait, akiket a főpolgármester felesége *Kirschner* asszony mutatott be. Mintegy másfél óráig tartott a kihallgatás, amelynek végén a kihallgatáson résztvevő hölgyek lelkesen megéljenztek a legelső német asszonnyal.

— **A tüdővész gyógyítása.** *Berlinből* jelentik, hogy *Jacob* professzor, a *Charité*-kórház főorvosa egy orvosgyűlésen a tüdővész gyógyításának új módjáról tartott előadást. A professzor gyógyító módja szerint a befecskendezés egyenesen a tüdőbe jut. A géget és a légsövet kokainnal és anesztézzinnel érzéstelenít, aztán vékony gummicsovét vezet a szájon, torok, gégen és légsövön át a tüdőhöz. Ezután kis fecskendőből a gummicsovön keresztül a tüdőbe juttatja az orvosságot. Az eljárás rövid és könnyen tölhető. Állatokon is szép sikerrel próbálta ki a föltaláló.

— **Koizumi Yakumo.** Egy angol ember, névszerint *Lafeadio Hearn*, sok évvel ezelőtt Japánba került s ott a különös kultura annyira lebilincselte, hogy csakhamar naturalizáltatta magát, japáni leányt vett feleségül, felvette a *Koizumi Yakumo* nevet és nemskóra az angol nyelv és irodalom tanára lett a tokiói egyetemen. Azóta három munkát adott ki, japáni kulturképeket novellisztikus formában, amelyek azonban megjelenésükkel nem keltek nagyobb feltűnést. A háború azonban ráirányította az érdeklődők figyelmét ezekre a könyvekre. Kapkodni kezdték őket, különösen a *Glimpses of un familiar Japan* című háromkötetes munkát és a londoni kritika egyhangulag kijelentette, hogy *Hearn* elsőrangú poéta, aki jellemző erő tekintetében *Rudyard Kiplinget* is felülmúlja s amellett a legkitünőbb rajzolója a japán nép lelkületének. Teljesen így vélekedik róla *Bentson*, a leghíresebb francia kritikus is, aki a *Revue des deux Mondes* legutóbbi számában irt róla esszayt.

— **Szerelmi dráma.** A Tisza Kálmán-tér 25-ik szám alatt lévő házban szerelmi dráma történt ma délután. *Becha* Károly 21 éves asztaloslegény már régebb idő óta szerelmes volt az ugyanabban a házban lakó *Schullervein* Gizella varróleányba. Egyre szerelmi ajánlatokkal földözte, a leány azonban nem akarta meghallgatni. *Becha* ma estefelől megleste a leányt revolverrel háromszor rálőtt. Mindhárom golyó a leány fejét érte s a boldogtalan teremtés halva bukkott a földre. *Becha* ekkor önmaga ellen fordította a revolvért s szintén föbe akarta magát löni, de a golyó lesiklott a koponyájáról s csak könnyebb sérülést okozott. Erre egy éles kést vett elő s azzal jobb kezén felvágta az ereit. Így sem sikerült azonban az öngyilkossága s a mentők — akiket kihívtak hozzá — beködtözték sebeit s bevitték a Rókus-kórházba. *Becha* a rendőrtisztviselő előtt elmondta, hogy szerette a leányt, aki nem akarta meghallgatni s ezért lötte le. Ő maga is meg akart halni vele együtt, mert nélküle nem tudott élni. A boldogtalan leány holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Öngyilkos kereskedő.** *Pozsonyból* jelentik: *Weiner* Bernát, a Fürst és Weiner ottani butnagyerkereskedő-cég főnöke, az elmúlt éjjel lakásán felakasztotta magát és meghalt. Hátrahagyott levelében öngyilkossága okául nagyfoku idegességét mondja.

— **Nagy vasúti szerencsétlenség.** Az észak-amerikai *Minneapolisban* súlyos vasúti szerencsétlenség történt. Egy tolató mozdony beszaladt egy hosszú személyvonatba, melyben 700 kivándorló volt. Két személykocsi teljesen összeroncólódott és számos ember meghalt.

— **Rendőri hírek.** Délután 6 órakor a Gyömrői-úton a villám két téglagyári munkást agyonlőtt. Az egyik *Farkas József*, a másik *Bacsula András*. — Este nyolc órakor a Cserhátnyca 28. számú házában harmadik emeletéről *Pont József* leugrott és szörnyen halt.

— **Az osztályorsjáték húzása.** Az osztályorsjáték mai húzásán *háromezer koronát* nyert 8900, *kétezer koronát* 78350 7578 106734; *ezer koronát* 23155 49833; *ötszáz koronát* 49904 69575 24850 4223 15906; *háromszáz koronát* 54708 68272 79204 83276 104005 107251 46537 72955 81310 87886 25340 33045 33159 63443 68029 86882 92955 100330 107890 17786 30041 32347 39203 62950 80086 97348 108301 16643 23269 70799 98214 105360 520 13219 41837 46986 60229 67800 84877 90599 98300 104208 6489 12757 26361 26051 40736 76199 92508 104449 4241 35757 67288 105766.

— **Uj program Ös-Budavárában.** Ös-Budavára variété színházát az idén annyira megkedvelte a közönség, hogy minden nap zsúfolt nézőtér előtt folynak az előadások. *Friedmann* igazgató nagy anyagi áldozatok árán most új attrakciókat szerződtetett a variété számára, amelyek holnap csütörtökön este lépnek fel a színpadra. Az új műsorban szerepel *Az erdő varázsa*, látványos idill, amelyet a híres *Steiner* Zsigmond és társulata ad elő, továbbá *Cabby* és *Schirker* bűvöléses excentrikus nyújtótornászok, *Jotie de Diaz* kozmopolita énekesnő, *Jack in the Well*, amerikai pantomímia, előadja a *Barraki Company*, *Ivan Obed* kézkvilibristák, *The Jamamoto* japán művészek. Az igazgatóságnak ezenkívül még vendégszereplésre sikerült megnyerni az *Edler* stájer énekespárt és *Johnson* és *Deau* amerikai néger gigerliket. Szombaton, június 18-án nagy spanyol ünnepélyt rendez az igazgatóság, amelynek különös érdekessége lesz a parodisztikus bika-riadal, amelyet *Mouli fils*, a hírneves sevillai borbély-toreador mutat be az ő quadrilljával az erre a célra épített arénában.

(x) **Rohits-Sauerbrunn fürdő.** Az idény megnyitására május 15-ére érkezett vendégek még teljes működésben találták Rohits-Sauerbrunn fürdőt újításának kialakulásában, a *Kaiserbad*, melyet a szakkörök nagy alkotásnak tekintenek, már belső berendezésében is a befelkészítéshez közeledik. A megnyitás még júniusban nagy ünnepségek között fog végbemenni. Az idei szezon ismét élénkebb, mint az előbbi éveké, s hogy az átmeneti személyforgalom feltűnően emelkedőben van, főképp annak tulajdonítható, hogy Rohits-Sauerbrunn most vasutal kényelmesen és olcsón elérhető és különösen a pünkösdi ünnepeket sok kiránduló használta fel a gyönyörű gyógyhely látogatására.

(x) **Defevre francia szódavízgépek Kertész Tódorná.**

FŐVÁROS

(*) **A főváros közgyűlése.** A székesfőváros törvényhatósági bizottsága ma délután közgyűlést tartott *Márkus József* főpolgármester elnöke alatt.

A napirend előtt *Halmos János* polgármester felolt néhány interpellációra. *Bernáth István*nak, aki a községi takarékpénztár létesítését sürgette meg, a polgármester azt felelte, hogy a munkálatok folyamatban vannak s a tervezet még az idén a közgyűlés elé kerül. *Sümei Vilmos* a közmunka-programm egyik pontját kifogásolta annak idején, a polgármester mai válasza azonban őt is kielégítette. Néhány újabb interpelláció után áttértek a napirendre. Először a Hungaria mütárgyagár ügyét tárgyalták. Ugyan ez a válság, amikor a fővárostól gyáripari célokra olcsó telkeket kapott, szerződésileg kötelezte magát munkálhazak felépítésére is. E kötelezettségének azonban nem tett eleget, minélfogva a főváros a szerződés értelmében minden késedelmes esztendőért 2000 koronára kötbért követelt. A vállalat fizetni nem akart, építeni sem akart, végre hosszas huzavona után kérte a kötbérnek hit összegben való megváltását. Tartottak fát helyszíni szemlést s a kiküldött bizottság 10.000 koronában javasolta a megváltási összeg megállapítását. Ehhez a pénzügyi bizottság is hozzájárult, s a tanács partiólag terjeszti a közgyűlés elé.

Hosszas vita után, melyben résztvettek: *Véri, Kasics Péter* és *Szabó József* a közgyűlés tíz szavazattal elfogadta a tanács javaslatát.

Időközben a szavazatszedő-bizottság befejezte működését, s a főpolgármester jelentette, hogy az íresedésben levő tiszti főorvosi állásra összesen 170 szavazatot adtak be, s valamennyi

dr. *Magyarevics Mladenra* esett, aki ennél fogva egyhangulag tiszti főorvosvá választotta meg.

Az új tiszti főorvos nyomban letette a hivatalos esküt, mire *Márkus József* főpolgármester meleg szavakkal köszöntötte őt. Dr. *Magyarevics* válaszában kijelentette, hogy ő teljes tudatában van ama nehéz kötelességeknek, amiket új állásra reá ró, de igéri, hogy minden erejét és tehetségét a főváros közegészségügyének fogja szentelni.

Az új főorvost a közgyűlés lelkesen megéljenzete.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Nemzeti Színház.** *Tóth Elek*, a nagyváradi színház tagja ma másodszor lépett föl a *Monna Vannában*, Prinzi-vallé szerepében. *Beregi* után, aki briliáns Prinzi-vallé, nehéz feladata volt. Annál is inkább, mert a hangjából hiányzik az érzéki varázs, a hódító csengés. Annál nagyobb érdeme, hogy erős, érdekes, intelligens játéknak a színeivel az organumnak ezt a hiányt feledtetni tudta és a sátorjelenet minden momentumában magához kötötte a közönség figyelmét. Kitiűnő volt, amikor Trivulziót lealéázta, és nemes, férfias, meggyőző hangokat talált, amikor *Monna Vanna* előtt a maga nagy és csodálatos szerelmét fejtegette. A Nemzeti Színház összjátéka ebben a darabban különösen magas színvonalu. *Márkus Emilia*, *Gál, Mihályfi* és *Gyenes* remekelnek benne. A fiatal vendégre megtisztelőbb dicsőretet nem mondhatunk annál, hogy játékaival hozzá tudott simulni ehhez az elsőrangú ensemble-hoz.

— **A szevillai borbély.** A Király Színház operetire szokott gárdája ma operával birkózott meg. Rossini vig operáját, *A szevillai borbélyt* adták gondosan betanult előadásban, a kísérletezés bántó diszharmoniai nélkül. Rosina szerepében *Olszka Vanda*, az előnyösen ismert lengyel énekesnő rendkívül meleg fogadtatásra talált. A kisasszony finom zenei érzékkel énekel, bár technikája, különösen az exponáltabb helyeken, kissé ingadozik. Ami a játékát illeti, hibás magyar beszédével sok derűtséget keltett. Figarót *Környei Béla* játszotta és szép hangjával, képzett énekével meg szimpatikus játékaival zajos sikere volt. Úgyesen alakított egy kis szerepet *V. Szathmáry Zsuzsa* és sok tapsot kapott *Csiszér, Mihályfi* és *Vécsey*. A zenekart *Konti József* dirigálta tüzzel.

— **Ujházi Ede a Városligeti Színkörben.** *Ujházi Ede*, a Nemzeti Színház kiváló művésze, szombaton kezdte meg vendégszereplési sorozatát a Városligeti Színkörben. A *Falu* rosszában adja *Goносz Pista* szerepét, amely egyike legjobb alakításainak. Vasárnap két előadásban lép föl *Ujházi*: délután a *Vén bakancsosban*, este a *Kölcsönkért feleségben* és *Szomori Dezső Péntek este* című egyfelvonásosában.

— **Az Operaház nyári szünete.** Az Operaház e hó 17-étől szeptember 14-éig zárva lesz.

— **Vigszínház.** A *Vigszínházban* most már a jövő szezon előkészítésével foglalkoznak. A szeptemberi újdonságok szerepeit már kiosztották és *Veber Pierrének* a *Loate* szerzőjének *Frère Jacques* című vígjátékából próbákat tartanak. A mostani szezonban bemutatóra már nem lesz szükség, mert a *Csók-pirulát*knak akkora a sikere, hogy ez a vídám bohózat egy-magában kitölti az idény hátralevő részét.

— **Vendégek a Solymosi vizsgálatán.** *Solymosi* színésziskolájának vasárnap délután a Népszínházban tartandó vizsgálati előadásán két vendég lép fel. Az egyik *Magasházy János*, *Makó* szintársulatának baritonistája, aki két év előtt végezte Solymosi színésziskoláját és *Solymosi Sándor*, *Solymosi Elek* fia aki, mint énekes komikus a napokban nagy sikert aratott a fővárosi közönség előtt.

— **Budai Nyári Színház.** A *Budai Nyári Színházban* holnap, csütörtökön a *Tiszt urak a zárdában* kerül színre. Vasárnap délután *Offenbach Orpheus az alvilágban* című mulattató operettjét adják félélyárakkal.

— **Vizsgálati hangverseny.** Ma tartotta a *Magyar Zeneiskola* második vizsgálati hangversenyét a *Magyar Tanítók Otthonában*. A növen-

dékek ügyes kézzel játszottak, technikájuk biztonságossága és meleg fölfogásuk a tanítás precizitát, sőt tükrözöte vissza. Minke Tessa, Német Sándor, Schnöller Mariska, Brance Ida, Kemény Sándor, Gottlieb Ernő, Rill Lujza, Bodnár Mariska, Mühlberg Mária, Rostagni János és Oberna Mária tüntek ki. A gondos és avatott direktőri *Schnöller Lajos* érdeme.

Nyílttér.

Venus természetes legerősebb szénsva és **Lithion** tartalmú forrás **Citlion** hordozóanyagok Kézdi-Polyán székely forrás Nathás szeszenyógyászati vizselti nehézségelnd: rheume; csúz, czukor valamint katarrhus és emésztési zavark ellen. Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapest.

J, A, N, I, N, A

A t. c. cigarettázó közönség figyelmét felhívjuk ezen 6 betűre, minthogy a **Jamina** szivarkapapírnak és szivarkahévelynek számos utánzata van forgalomban.

MATTONI

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapest (Budán.)

Fürdőhely: április 24-től október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos a gyógyhelyen. — Egészséges főkvés, jutányos lakások, jó vendéglő. — Villamos vasúti összeköttetés a fővárossal.

Rohitschi „Styria-forrás” Gyógyviz.

Gyomordaganatok és gúresők, Orvosilag **Brigh-téle** vesegyulladás, ajánval

Gége- és terek-katarrhus, Gyomor- és bél-katarrhus, Húgyzavas dlatheis, Cukorbetegség.

Kitiűnő gyógyeredmények! Székrekedés, Májbetegségek ellen. Nagybani raktár Magyarország részére: **Hoffmann József** Budapest, Bathory-utca 5.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

— **Az ascoti Royal Hunt.** *Hazafi, Blaskovics Ernő* négyéves *Orwell*-ménje az *Ascoti Royal Hunt Cup* huszonnyolcas mezőnyében második lett a magyar nevű *Csárdás* mögött. *Hazafi* 51½ kilo terhével egyáltalában nem volt kedvezően sulyban és mai kitiűnő futása a legjobb angol handicap-lovakkal, nagy dicsősége telivertényesztésünknek. Harmadik lett *Wild Oats*. Részletes eredménye ez:

Royal Hunt Cup. Díj 2000 font. Távoltság 1500 méter. Mr. *Kesnick Csárdás-a* (*Mc. Call*) első. *Blaskovics Ernő Hazafi-ja* (*Lewis*) második. Mr. *L. Brassey Wild Oats-a* (*M. Cannon*) harmadik. Futottak még: *Robert le Diable*, *Cossack*, *Union Jack*, *Dumbarton Castle*, *Speculator*, *Duke of Westminster*, *Simony*, *Over Nortons*, *Our Lassies*, *Kilglass*, *Noblesse*, *Niphetos*, *John Peel*, *Lancashire*, *Cineens Holiday*, *St. Luke*, *Sun Rose*, *Marsden*, *The Scribe*, *Soltybird*, *Catgut*, *Cades*, *Melayr*, *Cherry Agnes*, *Chapeau*. Könyvfogadások: 10 : 1. 40 : 1. 5 : 1. — Helyre: 5 : 2. 10 : 1. 2 : 1.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Mérenylet a tárgyalóteremben.** A szabadtai törvényszék négy napig tárgyalta azt a 40.000 koronás váltóhamisítási és családi bűnpört, amelyet *Jimpil István* és *Erdősi Herman* követtek el *V. Knezevics Matild* gazdag magánzónó kárára. *Szerdahelyi Sándor* elnök a tárgyalás negyedik napján hirdette ki az ítéletet, amely *Jimpil Istvánt* mint bűnégedet *egyévi börtönnel*, *Erdősi Hermant* pedig *közokirathamisítás* büntette miatt *másfélvi börtönnel* sújtja. Az ítélet indokolásának felolvasása közben *Erdősi Herman* odakiáltotta a bírák felé: — **Hazudik az elnök, nem birom est hallgatni, hazudtok!**

— Az elnök erre börtönörökkel a mellékterembe vitette a dühöngőt, aki közben ezt kiáltotta:

— Lelővöm az elnököt! Itt vérek kell folyni!

Szerdahelyi elnök természetesen elrendelte erre, hogy Erdősi Hermant megmótozzák és bilincsbe verve hozzák be a tárgyalási terembe az ítélet indokolásának meghallgatására. Az elítelt az indokolást hallgatván, bilincsekbe vert kezét dühtől eltorzult arccal a fejéhez emelte és sapkáját káromkodás kíséretében a bírásztalához vágta. A zsufoolásig megtelt teremben óriás fölháborodás tört ki. Dr. Atzél királyi ügyész indítványára azonnal letartóztatták Erdősit, aki tegnap a börtönből levelet írt Ujvidéken lakó családjának. A levélben, amelyet az ügyész elfogott, azt írja Erdősi, hogy mihelyt kiszabadul, rögtön lelővi Szerdahelyi Sándor elnököt.

§§ Fenyő Sándor bűnügye. A királyi ügyészség Fenyő Sándor bűnügyében ma adta be a vádiratát. Az ügyészség Fenyőt szemérem ellen való erőszak büntetével vádolja, mely a büntetőtörvénykönyv 233. szakasza szerint *öt évig terjedhető börtönnel* büntetendő. A bűnügyet a törvényszék Langer bírónak adta ki, aki valószínűleg a jövő hét végére fogja közvetlenül idézéssel kitűzni a főtárgyalást.

§§ Halálra ítélt cigányok. A pozsonyi törvényszék három napi tárgyalás után ma Lakatos László alias Gransa Csuri ujbari szüléti vándorcigányt, aki 1901. augusztus 8-án a csehországi Éger mellett fekvő Liebenek nevű községben Beer György korcamárost és nejét fejszével agyonütötte s a szobából 200 korona értékű pénzt és egy ezüstórárt elrabolt, az esküdtbírósgé verdiktje alapján előre megfontolt szándékkal elkövetett kétrendbeli gyilkosság és rablás büntette miatt halálra ítélte. Halász László már az aranyosmaróthi törvényszék által halálra végződő súlyos testi sértésért 8 évi fegyházra van ítélve, de az ítélet még nem jogerős. A törvényszék a védő kérésére kegyelmi tanácsosá alakult át.

A Kuria éppen ma vetette el egy halálra ítélt másik vándorcigányt felebbezését.

Sarnyai Lukács bácskai gazda megismerkedett Dimovics Miklós vándorcigánnyal és ennél egy cigányasszony után tudakozódott, ki abban a hirben állott, hogy valami mesebeli indiai királyasszony segítségével pénzt szerezhet. Dimovics Miklós erre kijelentette, hogy ő is összeköttetésben áll a nagy indiai királyasszonnyal és erősítette, hogy amint ennek pénzt mutatnak, mindjárt ad egy zsák aranyat. Együttal biztatni kezdte Sarnyait, hogy igyekezzék az ő összeköttetésével nagy vagyonra szert tenni. Sarnyai összeszerzett 2800 koronát s ezzel a pénzzel ez év február 11-én este elment Dimovics Miklós szabadjai lakására. Dimovics, ki már előzetesen elhatározta tizenkilencéves Ferenc nevű fiával és a vele vadházasságban élő Petrovics Máriaival, hogy Sarnyait megölik és kirabolják, — már várta a parasztagdát, akivel együtt aztán kocsiara ülték s kihajtottak Sarnyai tanyája felé. Háromórai kocsiút után Sarnyai azt kérdezte a cigányoktól, messze vagyunk-e még, — mire Dimovics megnyugtatta, hogy mindjárt célhoz érnek. Pár perc múlva a vén cigány cigányulven hátraszólt fiának: Üsd! — A fiú szót fogadott s Sarnyai a következő pillanatban baltával kettéhasított fejfel lebukott a kocsiálsról. A hörgő emberre az öreg Dimovics is ráüött egynehányat a baltával, mire Sarnyai kiszenvedett. A cigányok erre kivették a 2800 koronát Sarnyai zsebéből és eltávoztak. A szabadjai törvényszék esküdtbírósga egyhangulag Dimovics Miklóst és Dimovics Ferencet gyilkosságban és rablásban mint tettestársakat mondta ki bűnösöknek, s Dimovics Miklóst a főbűnöt kötélt általi halálra, Dimovics Ferencet 15 évi fegyházra ítélte. Az elítélte az ítélet ellen semmisségi panasszal éltek, melyet ma tárgyalt a kir. Kuria I. büntetőtanácsa Kelemen Mór tanácsvezető elnöklete alatt s Dogarin bíró előadása alapján. A Kuria dr. Raisz koronagyűjész helyettes vádbeszéd után az összes bejelentett semmisségi panaszokat visszautasította, s helybenhagyta az esküdtbírósgé ítéletét. Az ítélet kihirdetése után az ítélőtanács nyomban kegyelmi tanácsosá alakult át, s zárt ülésben határozott arra nézve, vajjon ajánlja-e megkegyelmezésre a halálraítélt Dimovics Miklóst, vagy nem.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

Berlin, június 15.

A Wolf-ügynökség jelenti Tokióból mai kelettel: *Tojo* tengernagy jelenti, hogy a japán torpedóflotilla 13-ikán éjjel *Port-Arthur*ba hajózott, ahová sikerült különböző pontokon aknákat elhelyezni, mire a flotilla sértetlenül visszatért. 14-ikén délben, midőn a második torpedóromboló-flotilla *Samoingtau* mellett ágyuzta a parton lévő ellenséget, hogy megkönnyítse hadseregünk felderítő szolgálatát, a *Novik* cirkáló tíz torpedórombolóval hirtelen kijött *Port-Arthur*ból, mire heves tüzelés indult meg mindkét részről, Flottilánk lassu visszavonulással igyekezett az ellenséget maga után csalni, de ez délután 3 óraker visszatért. Részünkről nem történt sérülés. Ugyanaznap délután 4 óraker a *Csitose* cirkálón *Port-Arthur* irányából robbanást vagy fegyvertüzelést hallottak.

Tokió, június 15.

Egy még meg nem erősített jelentés azt mondja: A *Nütaka* japán cirkálóhajó *Trusima* sziget közelében az orosz *vladvostoki* hajórajjal harcra keveredett. Iki szigete mellett ma két Japánba visszatérő szállítógőzbes orosz hadihajókkal találkozott. Az utóbbiak üldözték a gőzöskéket és 16 lövést tettek rájuk, de a gőzöskéknek sikerült Iki sziget Katiumoto kikötőjét elérni. Éppugy ma reggel orosz hadihajók három szállítógőzössel találkoztak, amelyek *Simonoszekiből* hagyták el Japánt. A hadihajók is lövést tettek a gőzöskére. Egy szállítógőzbes elmenekült. A másik kettőnek sorsa még ismeretlen. A sasehói tengerészeti körök köztöbön állónak tartanak egy tengeri ütközetet.

Tienosin, június 15.

Orosz forrásból eredő jelentés szerint hétfőn 40.000 ember, akik *Port-Arthur* felmentésére vannak rendelve, áthaladt *Takicsaon*.

TÁVIRATOK

A karthausziak milliói.

Páris, június 15. A karthauszi-affér megvizsgálására kiküldött bizottság ma tartotta alakuló ülését. Előnké 18 szóval az ellenzéki republikánus *Flandint* választották, míg a kormánypárti *Robier* 8 szavazatot kapott. A nacionalisták azt indítványozták, hogy küldjenek Havreba egy albizottságot, amely hallgassa ki az odaérkező *Lagrange* kiállítási titkárát. A bizottság elvetette ezt az indítványt s elhatározta, hogy az igazságügyminisztertől kérni fogja a kihallgatásokról felvett jegyzőkönyvek bemutatását. Az igazságügyminiszter már utasította az államügyészséget az akták kiadására.

Páris, június 15. A karthausziak milliós ügyében kiküldött vizsgálóbizottság ma este kihallgatta *Trouillot* kereskedelmi minisztert, ki megerősítette, hogy *Chavert* volt az, aki *Lagrange*-val, a st.-louisi kiállítás főbiztosával közölte, hogy a karthausziak hajlandók a miniszterelnöknek két millió frankot felajánlani, ha a kamara elé reájuk nézve kedvező törvényjavaslatot terjeszt. A bizottság elvetette azt az indítványt, hogy küldjenek ki néhány bizottsági tagból

álló bizottságot Havreba, hogy Legravét azonnal megérkezése után kihallgassák. Ma este még *Combes* miniszterelnököt és *Müllerand* képviselőt hallgatják ki.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, június 15. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladott búza tiszavidéki 78—81 kg. 9.65—10.— K.; rozs 72—74 kg. 7.— K.; árpa 6.25—6.50 K.; tengeri 5.55—5.70 K.; cinquantin 6.65—7.20 K.; zab 5.80—6.40 K., válogatott 7.20 K.

Bécs, június 15. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 640.—, Magyar hitelrészvény 743.—. Bécsi bankgyesület 278.50. Union-bank 509.25. Länderbank 425.25. Osztrák-magyar államvasut részvény 638.50. Déli vasut 78.—. Elbavölgyi vasut 423.—. Északnyugati vasut-részvény —.—. Dohányrészvény 330.—. Rima-murányi vasmű 485.—. Alpesi bányarészvény 408.25. Májusi járadék 99.20. Magyar koronajáradék 97.15. Osztrák koronajáradék 127.50. Lombard 117.38. Török sorsjegyek —.—. Német birodalmi márka —.—. Napoleon d'or 19.06.

Berlin, június 15. (Esti forgalom.) 4%-os magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék 97.40. Osztrák hitelrészvény 201.10. Osztrák-magyar államvasut 136.—. Déli vasut 16.50. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Osztrák bankjegy készpénz —.—. Buchstiehrad —.—. Orosz bankjegy 216.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, június 15. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Árfolyamok májusra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 201.25. Osztrák-magyar államvasut —.—. Déli vasut 16.60. Német bank 218.80. Disconto —.—. Drezdai bank —.—. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni —.—. Harpeni —.—. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Hibernia —.—. Az irányzat nagyon gyengé.

New-York, június 15. (Terményiársadé.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 12.10 (12.40). Júliusra 11.11 (11.71). Szept.-re 11.03 (11.29). New-Orleansban helyben 12.7/8 (13.1/8). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 8.05 (8.05). Stand white Philadelphianban 8.— (8.—). Refined in Cases 10.75 (10.75). Credit Balances at Oil City 1.59 (1.59). — *Zsír*: Western steam 7.05 (7.50). Rohe és Brothers 6.90 (6.90). — *Tengeri iránzata* állandó. — Júliusra 54.— (53.3/4). — Szept.-re 54.1/2 (53.7/8). — Dec.-re —.— (—.—). — *Búza* iránzata állandó. — Páros ószi helyben 1.09 1/2 (1.10). — Júliusra 91.5/8 (91.9/8). Szeptemberre 84.5/8 (84.1/4). — Dec.-re 84.1/8 (83.7/8). — *Májusra* —.— (—.—). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávé*: fair Rio 7. sz 7.— (7.—). — Júliusra 5.80 (5.80). Szept.-ra 6.05 (6.05). — *Liszt*: Spring Wheat clears 3.90 (3.90). — *Cukor*: 3.3/8 —.— (—.— 3.3/8). — *Ón*: 27.20—28.40 (27.75—28.25). — *Réz*: 12.62—12.75 (12.62—12.79). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, június 15. (Terményiársadé.) (Zárlat.)

Búza iránzata állandó. Jul.-ra 85.— (84.3/4). Szept.-re 80.5/8 (80.3/8). — *Tengeri iránzata* állandó. — Júliusra 48.— (47.1/2). — *Zsír*: Júliusra 6.72 (6.72). Szept.-re 6.90 (6.90). — *Szalonna* short clear 6.87 (6.87). — *Sertészsír*: Júliusra 12.40 (12.35). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Június 15. —

Kinevezések. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök az országos levéltárnál dr. Csánki Dezso levéltárnoki címmel és jelleggel felruházott allevéltárnok levéltárnokká, dr. Illésy János allevéltárnoki címmel és jelleggel felruházott kezelő-főigazgató allevéltárnokká és dr. Kárfy Ödön levéltári kezelő-igazgató fogalmazóvá, Maróthi Rezső levéltári fogalmazót kezelő-főigazgatóvá és Mayer Gyula kezelő-tisztet kezelő-igazgatóvá, a pécsi kir. itélőtábla elnöke Szegfűll János szekszárdi kir. járásbírósi díjtalan joggyakorlatot a pécsi kir. itélőtábla körletébe segélydíjas joggyakorlatokká nevezte ki.

Pályázatok. A temesvári kegyesrendi főgimnáziumnál rajztanári és tornatanári állásra július hó 26-ig, — a szakolczi adóhivatalnál pénztárnoki állásra 14 nap alatt, — az országos levéltárnál kezelő-tiszt állásra július hó 15-ig, — a kassai kir. ügyészségnél hivatalsszolgái állásra július hó 15-ig, — a segesvári pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi fővizsgálói állásra augusztus hó 15-ig, — a budapesti tudomány-egyetemen főtisztgató állásra hat hét alatt, — a marosvásárhelyi állami kórháznál másodosztályos állásra július hó 6-ig, — Déván közjegyzői állásra három hét alatt, — a nászdi adóhivatalnál segélydíjas gyakornoki állásra 14 nap alatt, — az algyógyi járásbírósnál irnoki állásra négy hét alatt, — a kolozsvári egyetem növényrendszertani intézeténél szolgái állásra július hó 9-ig adandó be a kérvények.

KÖZGAZDASÁG

Népgyűlés az olasz vámkedvezmény ellen. A sopronmegyei bortermelők kezdeményezésére a Magyar bortermelők és borkereskedők szövetsége, mint már jelentettük, e hó 19-én, vasárnap délután a soproni Pannónia fogadóban tiltakozó népgyűlést tart az olasz borvámkedvezménye ellen. A szövetség választmányi tagjai a népgyűlést megelőző délelőtti értekezletükön a sopronmegyei bortermelők információs céljából megvitatták a bortermelés és értékesítés aktuális kérdéseit, hogy ezzel is nyilvánvalóvá tegyék a szövetség céljait és törekvéseit.

Gyógyszer a sertésvész ellen. Az O. M. G. E. Matlaszovszky Tádé titkár előterjesztésére egyhangulag elhatározta tegnapi ülésén, hogy kőri fogja a földmivelésügyi minisztertől Simai Gyula monori gazda által feltalált sertésvész ellen való gyógyszer forgalomba hozatalát. Kolosvárról táviratozzák, hogy ma az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület Tokaj László titkár előterjesztésére igazgatói ülésén elhatározta, hogy felterjesztést intéz a földmivelésügyi miniszterhez ugyane célból. A napokban pedig Monor és vidékéről egy ötszáz főnyi gazdákból álló deputáció keresi fel a minisztert e tárgyban.

Sorsolás. A budai kétmillió forintos sorsjegy-kölesön (Budai sorsjegyek) LI-ik sorsolása ma délután ment végbe a központi városháza tanácstermében, Vasilevits János tanácsos elnöklése mellett; a sorshuzást Szlatiny Ferenc számtanácsos, helyettes-számvevő vezette. Ez alkalommal kihuztak 1000 darab számot; ezek közül a főnyereményt, 40.000 koronát a 47689. sz. nyerte; 2000 koronát nyert 36765; 400—400 koronát nyertek: 28390 22108 31246 25789 és 44354. 200—200 koronát nyertek: 13089 47704 10365 44546 15933 22909 8896 19953 17274 5859 45509 35408 17521 37733 24696 37081 13099 32986. Ezenkívül 975 szám nyert egyenként 130 koronát. A nyertes sorsjegyeket 1904. december 15-iktől fogva váltják be.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelen-tése.) Változatlanul csendes az élelmiszer-piac forgalma. Számottevő hozatalaink alig néhány cikkben voltak. Részleteiben a következőleg alakult az üzlet: **Húsfelek:** vidéki marhahas eleje 90—96, hátulja 96—110 korona 100 kilonként. Öltött borjúkban már néhány nap óta lanyha az üzlet és ma hosszan sulyevonás nélkül 88—100 fillérről voltak a forgalomban kilonként. Lehuzott sertéshus 120—136, sertések szalonnával 110—120 fillér kilonként. **Tőjásban** kielégítő az üzlet és ma I. rendű friss tejt 55—57 koronát jegyztetik eredeti ládánként. **Tejtermékek:** I. rendű szövetkezeti teavaj 196—210, jó friss főzővaj 140—150, tehéntúró 20—24 fillér kilonként. **Vágott baromfi:** idei hizott libák kilója 120—136 fillér minőség szerint. — **Élő baromfi:** rántani való csirke 1.20—1.60, sütni való 1.60—2.20, tyúk 2.60—3.20, hizott liba 6—10 korona páronként. — **Őzek** élénken keresettek, mai ár 140—160 fillér kilója. Vaddisznó kilója 70—90 fillér. — **Cseresznye** 20—40, meggy 24—50, ribizli 16—50, eper 24—40 fillér kilonként. — **Uj burgonyából** ma ismét nagyobbak voltak a hozatok és fejlett, mosott rózsaburgonya 10.—koronát jegyztetik métermézsáinként vagonvételben.

Sertés-konsumvásári jelentés. (A székfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézése.) Június 15-én. Főhajtás összege 787 drb sertés, — darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 52 darab sertés, — darab süldő, összesen 839 darab sertés, — darab süldő. Eladatott 663 darab sertés, — darab süldő. Eladatlan maradvány 76 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak hanyatlottak. — Következő árak jegyztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 91—93 K.-ig, II. rendű 280—350 kilogrammig — fillérig, II. rendű selejtezett — fillérig, kanló 80—90 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 94—98 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 88—96 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 80—92 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. **Hussertés:** nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig 92—96 fillérig, süldő 96—100 fillérig, malac 40 kilogrammig — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, elősúlyban értendőek.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, június 15.

Mérsékelt kínálat és ugyanolyan kereslet mellett készbuza gyengébb irányzatú volt, for-

galomba került 18.000 métermázsza 5 fillérről olcsóbb áron. — Rozs valamivel gyengébb és 6.50 koronáig kötöttett budapesti paritásra. — A többi cikkekben mérsékelt üzlet mellett változatlan a hangulat.

Eladott:
Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 79 k. 9 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 9 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 9 K. 40 f., 200 mm. 79.5 k. 9 K. 30 f. sárga, 1500 mm. 89.5 k. 9 K. 45 f., 100 mm. 79.5 k. 9 K. 42.5 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 40 f., 150 mm. 79 k. 9 K. 27.5 f. kevert.
Makói: 2000 mm. 79 k. 9 K. 35 f.
Fehérmegyei: 100 mm. 78 k. 9 K. 10 f., 250 mm. 76 k. 8 K. 85 f., 500 mm. 75.5 k. 8 K. 85 f.
Pestmegyevidéki: 200 mm. 79 k. 9 K. 22 1/2 f. 200 mm. 78 k. 9 K. 17.5 f., 500 mm. 77 k. 8 K. 97.5 f., 550 mm. 77.5 k. 8 K. 97.5 f., 900 mm. 77 k. 9 K. 17.5 f., 150 mm. 76.5 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 90 f.
Felsőmagyarországi: 200 mm. 76 k. 8 K. 97 f.
Bánsági: 2500 mm. 76.8 k. 9 K. 05 f.
Mind három hónapra.
Rozs: 100 mm. 6 K. 50 f., 200 mm. 6 K. 45 f., 200 mm. 6 K. 37.5 f.
Árpa: 200 mm. 6 K. 50 f., 300 mm. 6 K. 20 f. paritásra.
Zab: 200 mm. 5 K. 95 f., 100 mm. 5 K. 85 f., 200 mm. 5 K. 65 f.
Tengeri: 200 mm. 5 K. 25 f.]

Készpénzfizetés mellett.
 A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

B u z a	50 kilogramm ára		50 kilogramm ára	
	K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	76	8.95	79	9.30
	77	9.10	80	9.35
	78	9.15	81	9.50
Fehérmegyei	76	8.85	79	9.20
	77	8.95	80	9.25
	78	9.05	81	9.40
Pestvidéki	76	8.85	79	9.20
	77	8.95	80	9.25
	78	9.05	81	9.30
Bánsági	76	8.70	79	9.05
	77	8.75	80	9.10
	78	8.85	81	9.15
Bácskai	76	8.95	79	9.20
	77	9.05	80	9.25
	78	9.15	81	9.30
Szerb	76	8.85	79	9.15
	77	8.95	80	9.20
	78	9.05	81	9.25

Egyéb gabonafélék	50 kilogramm ára	
	K.-tól	K.-ig
Buza	6.40	6.55
Árpa	5.80	6.10
Köles	5.50	5.80
Zab	5.70	6.05
Tengeri	5.50	5.65
	5.35	5.45
	5.35	5.45
	5.35	5.45
	5.35	5.45
Repece	10.35	10.55

A határidőüzlet folyamán a következő kétések történtek:

Juniusi buza	9.06—9.03—9.10—8.18
Októberi buza	9.06—9.03—9.10—8.18
Májusi rozs	6.82—6.80—6.83—6.82
Októberi rozs	6.82—6.80—6.83—6.82
Juliusi tengeri	5.24—5.20—5.21
Auguszt. tengeri	—
Májusi tengeri (1905)	5.51—5.49—5.51
Májusi zab	5.86—5.88—5.86
Októberi zab	5.86—5.88—5.86
Auguszt. repce	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Májusi buza	8.07—8.08
Októberi buza	8.07—8.08
Májusi rozs	6.81—6.82
Októberi rozs	6.81—6.82
Májusi tengeri	5.20—5.21
Juliusi tengeri	5.20—5.21
Augusztusi tengeri	5.51—5.52
Májusi zab	5.86—5.87
Októberi zab	5.86—5.87
Repece augusztusra	—

Délután fél 5 óraker zárul:

Májusi buza	9.06—9.07
Októberi buza	9.06—9.07
Októberi rozs	6.81—6.82
Májusi zab	5.83—5.84
Októberi zab	5.83—5.84
Májusi tengeri	5.49—5.50
Juliusi tengeri	5.20—5.21
Augusztusi repce	—

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde üzletlenül kezdett, az árak változatlanul maradtak, az üzletlenség a déli tözsdére is átkelt és az árak lemorzsolódtak, csak a Magyar Aszfalt részvények nyertek áremelést.

Valuta és ércáru gyengébb.
Előtözsde üzletlenül. Osztrák Hitelrészvény 640.—640.50. Magyar Hitelrészvény 744.—744.75. Osztrák-magyar államvass 633.—633.50. Rimamurányi vasmű 484.—. Városi villamos vasut 330.—. korona.

A déli tözsde csendes. Zárultak: Osztrák hitelrészvény 640.—539.50. Magyar Hitelrészvény 743.75.—. Rimamurányi vasmű 484.—. Magyar Leszámlolóbank 449.75.—. Jelzálogbank 501.50—501.—. Közúti vaspálya-társaság 571.—570.—. Városi villamos vasut 330.25—330.—. korona.

A helyi értékek piaca nyugodt. Kötöttett: Magyar aszfalt részv. társaság 135.—135.50. korona.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizet-tek: Osztrák Hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— korona, 8 napra 9—11 korona, 1904. június hó végére 12—14 korona.

Utőtözsde teljesen üzletlenül maradt.

A hivatalos záratok a következők voltak:

Államadósság.			
a) Magyar Államadósság.			
PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU
Arany. med.	117.75	1870. áll. ny.-k.	208.—
jun.-ra	118.25	200 K.-ás	210.—
Koronajárak	97.20	Magy. földte-	98.50
jun.-ra	97.15	berm.	99.50
Koronaj. 8 1/2%	89.—	Horr.-szl. jelz.	98.—
Vaskapu-kül.	82.—	félv. kötv.	98.—
		Tissai nyer-	164.—
		kölés. 200 K.	164.—
b) Osztrák Államadósság.			
Koronaj. máj.	92.—	Papírj. feb.—	99.50
nov.	99.50	aug.—	100.—
		Koronaj. máj.	99.20
		99.20	99.70
c) Egyéb nyilvános kölcsönök.			
Budapest főv.	96.—	Temes-Béga-	98.—
1897. 4% köl.		társulat 4%	99.—
Bankok.			
Angol-osztrák	277.—	M. jelz. hitelb.	—
bank	279.—	Ugyanaz jun.	—
Első magyar	342.—	med.	501.—
iparbank	346.—	M. keresk. r.-t.	565.—
Pümei hitelb.	196.—	M. leszáml.bank	—
Hazai bank	210.—	Ugy. jun. med.	448.50
Hermes m. ált.	196.—	M. társ. közp.	450.50
váltóüzl. r.-t.	240.—	jelzálogb.	1080.—
Magyar hitelb.	—	Osztr. hitelb.	—
Ugyanaz jun.	744.—	Ugy. jun. ált.	689.50
med.	744.—	Osztr.-magy. b.	1620.—
M. agr. és járb.	450.—	Pesti m. keresk.	2760.—
		kedvelmi bank	2760.—
		Ostálysrj. r.-t.	1880.—
		1880.—	1870.—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengh.	472.—	474.—	Bpest-Ujpest-	185.—	190.—
Bpesti közuti	—	—	rákosp. vill.	—	—
vaspálya 2%	—	—	Déli vasut	—	—
Ugy. jun. med.	570.—	571.—	Ugy. jun. ált.	78.50	79.50
Bpesti közuti	—	—	Dunagőzhajó.	840.—	850.—
vp. élv. jegy	350.—	360.—	Kassa-őrdér.	378.—	388.—
Bpesti vill. vá-	—	—	Magy. áll. vasut	—	—
rosi vp. 1908.	330.—	330.50	állanvasut.	—	—
Bpesti vill. vá-	—	—	Ugy. jun.-ra.	633.—	633.50
rosi vasut	—	—	—	—	—
Ugy. élv. jegy.	110.—	115.—	—	—	—

Malacok.

Concordia	180.—	190.—	Heuger	300.—	320.—
Első budapesti	1080.—	1080.—	Moln. és stők	375.—	385.—
Érszabot	430.—	435.—	Victoria	470.—	490.—
Lajza	230.—	230.—	—	—	—

Vasmű- és gépgyár-részvények.

Első m. gad.	150.—	165.—	Nicholson	205.—	215.—
gépgyár	177.—	179.—	Rimamurányi	454.—	464.50
Danubius	3170.—	3230.—	Schlick	350.—	360.—
Ganz	—	—	—	—	—

Különböző vállalatok részvényei.

Ált. vagg. kül.	600.—	620.—	Hungária-mil-	—	—
Bpesti áll. vill.	307.—	312.—	trágya	215.—	225.—
Berzók. r.-t.	205.—	215.—	Kőbány. áll. pelg.	—	—
Gyapjú-gyár	550.—	550.—	sertés	375.—	383.—
Részvényserf.	2350.—	2400.—	M. cukoripar	1540.—	1560.—
Sertészhl. r.-t.	475.—	495.—	M. villamosgár	284.—	287.—
Spodium-gyár	200.—	205.—	Nemzetk. vil-	—	—
Pümei rizsh.	2000.—	2700.—	lamosság	500.—	565.—
Gschwind-féle	—	—	Nemzetk. vag-	—	—
szeszgyár	900.—	950.—	gonk. 5%	506.—	520.—
			Royal-szálló	—	—

Bányák és téglagyárak.

Északm. kősz.	228.—	232.50	M. ált. kőszénb.	278.—	282.—
Felsőm. bányá-	—	—	M. kerámiai	129.—	134.—
és kohó	482.—	485.—	Salgótarján	535.—	537.—
Iszt. tégl. gy.	100.—	105.—	Ujlaki téglá- és	—	—
Kőbány. gőzgy.	940.—	950.—	mészégető	320.—	325.—
Magy. aszfalt.	135.—	136.—	—	—	—

Biztosító-társaságok.

Bécsi biztosító	430.—	440.—	M. jég- és víz.	316.50	319.—
Bécsi élet- és	635.—	650.—	biat.	—	—
Járakébit	830.—	820.—	Nemss. baleset	240.—	250.—
Első magy. ált.	830.—	820.—	Pannónia víbit.	2250.—	2260.—
Fonciere	244.—	246.—	—	—	—

Takarékpenztárak.

Belvárosi	223.—	224.—	Magy. ált. tkp.	565.—	575.—
Bpesti III. ker.	200.—	220.—	Orsz. közp.	1555.—	1565.—
Bpest-Erzsébv.	212.—	220.—	Pesti hazai	20300.—	21000.—
Bpesti tkp. és	416.—	432.—	Ugy. tul. jog.	15325.—	15425.—
Orsz. zálogk.	230.—	2310.—	Ugy. Interim	7725.—	7800.—

Sorsjegyek.

Basilika	19.50	21.50	Olasz vörös-k.	42.—	44.—
Ugy. o. felbül.	21.—	23.—	Ugy. o. felbül.	46.—	48.—
Bécsvárosi	520.—	521.—	Osztr. vörös-k.	54.—	56.—
Jó-zsiv	10.—	11.—	Osztrák hitel.	465.—	475.—
Ugy. o					

Table with exchange rates for various currencies and goods, including 'Főnemek' and 'M. vagy oszt. arany vert'.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árformákat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 42.—49.— korona, vörös aprószemű 36.—40.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsági — korona, középszemű 43.—45.— korona, nagyszemű 46.—50.— korona. Disznósír: budapesti 61.50—62.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki — korona, városi 4 darabos 50.50—51.— korona, 3 darabos 54.—54.50 korona, füstölt — korona. — Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona. Szilvaiz: szlavóniai 13.—14.— korona, szerbiai 11.—12.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén nagy üzleti csend mellett az irányzat nem volt egységes. A spekuláció szigorúan tartózkodó állásponton helyezkedett és csak dunagőzhajózási részvényeket kerestek jobban, tekintettel a közzétett kedvezőbb forgalmi kimutatásra.

A déli tőzsde változatlan árfolyamokkal indult és mindvégig csendes volt a forgalma. Zárilat nyugodt.

Bécs, június 15. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 117.95. Magyar koronajárdék 97.15. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 160.— 4% magyar földteremtésitési kötvény 97.55. Magyar hitelbank-részvény 742.50. Magyar nyeresémi-kölcsön-sorsjegy 207.—. Magyar leszámító- és pénzváltóbank-részvény —. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Rimamurányi vasműrészvény 484.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1540.—. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank —. Adria hajózási r. t. 472.50. Az irányzat csendes.

Bécs, június 15. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10 papírjárdék 99.20. 4 2/10 ezüstjárdék 99.—99.75. 4% osztrák aranyjárdék 118.45. Osztrák koronajárdék 99.20. 1860. sorsjegy 152.35. 1864. sorsjegy 257.—. Osztrák hitelsorsjegy 463.—. Osztrák hitel-részvény 639.50. Angol-osztrák bank —. Unionbank 518.—. Bécsi bankgyűléslet 509.—. Osztrák Länderbank 424.75. Osztrák-magyar bank 1619.—. Osztrák-magyar államvasút 638.—. Déli vasút 77.15. Elbavölgyi vasút 422.—. Dunagőzhajózási társaság 838.—. Alpeisi részvény 407.75. Dohányrészvény 329.50. 20 frankos arany 19.01. Cs. kir. arany (vert) 11.31. Londoni váltóár 239.40. Német bankváltók 117.37. Lipótkohó 325.—. Bécsi Tramway Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Osztrák Lloyd 689.—. Török sorsjegyek —. tartott.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 15. (Zárilat.) 4 2/10 papírjárdék —. 4 2/10 ezüstjárdék 99.10. 4% osztrák aranyjárdék 101.25. 4% magyar aranyjárdék 99.60. Elbavölgyi vasút —. Osztrák hitelrészvény 201.—. Magyar koronajárdék 97.40. Déli vasút 16.60. Osztrák-magyar államvasút 136.—. Károly Lajos vasút —. Kassa-oderbergi vasút —. Orosz bankjegyek 216.—. Bécsi váltóár 85.15. 4% új orosz kölcsön 91.—. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Török dohányrészvény —. Alpeisi bányarészvény —. Olasz járdék 108.40. Disconto Commandit 186.10. Magyar hitelbank —. Általános villamosági Edison 213.10. Dynamit Trust 164.10. Gelsenkircheni 216.60. Harpeni 198.90. Laurakohó 242.60. Az irányzat szilárd.

Páris, június 15. (Zárilat.) Osztrák-magyar állami vasút —. Új török-konzol 85.25. Egyiptomi járdék 105.45. Osztrák Länderbank —. Párisi bankrészvény 114.0.—. 3% os francia járdék 98.17. 4% os spanyol járdék 86.65. 3% os új törleszthető járdék —. Crédit foncier de France 685.—. Alpeisi bányarészvény —. 4% 1890. román kölcsön —. Görög kölcsön 239.50. Váltó Olaszország 1/8. Váltó Amsterdamra 206.25. Váltó Brüsszelle 1/8. De Beers 491.—. Chartered 79.75. 5% os bolgár kötelezvény 421.—. Magyar aranyjárdék 101.05. Déli vasút —. Váltó Londonra 252.20. Osztrák aranyjárdék 100.50. Török sorsjegy 123.—. Meridional vasút —. 4% os olasz járdék 104.05. Ottoman-bank 585.—. 3 1/2% os francia-járdék 98.17. Osztrák földhitelintézet 1275. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 316.50. 4% os 1896. román kölcsön 89.95. Dohányrészvény 363.—. Váltó Bécsre 104.18. Váltó német piacokra 122.25. Rio 2307.—. East Rand 198.50. Randfontein 807.50. Magyar jelzálogbank 529.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, június 15. (Zárilat.) 4 2/10-os papírjárdék —. 4% os osztrák aranyjárdék 101.50. 4% os magyar aranyjárdék 99.50. Osztrák hitelrészvény 200.90. Osztrák-magyar államvasút 136.10. Északnyugati vasút 101.80. Bustiehradi vasút —. Londoni váltóár 203.97. Bécsi bankgyűléslet 129.50. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 82.60. 4 2/10-os ezüstjárdék 100.20. Osztrák koronajárdék 99.45. Magyar koronajárdék 97.30. Osztrák-magyar bank 116.70. Déli vasút részvény 16.40. Elbavölgyi vasút —. Bécsi váltóár 851.05. Párisi váltóár 899.66. Unionbank részvény —. Alpeisi bányarészvény 207.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, június 15. (Zárilat.) 4 2/10-os ezüstjárdék 99.70. 1860. sorsjegy —. Déli vasút 16.20. 4% os Osztrák aranyjárdék 101.—. Osztrák hitelrészvény 201.—. Osztrák-magyar államvasút 135.50. Olasz járdék 103.—. 4% os magyar aranyjárdék 99.80. Az irányzat csendes.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 15. A sertésüzlet irányzata: csendes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül sulyban) — fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 114—115 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 115—116 fillérig. Fialat könnyű (páronként 260 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felül sulyban) — fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogrammon felül sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban) 110—112 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 112—114 fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 112—116 fillérig. Sertéslelészám: 1904. június 13. napján volt készlet 36.527 darab. — 1904. június 14. napján felhajtott 460 darab. 1904. június 14. napján elszállított 523 darab. 1904. június 15. napján maradt készletben 36.464 darab.

Vizállás.

Table showing water levels (Vizállás) for various locations like Duna, Tisza, Körös, etc., with columns for date and measurement.

Napirend.

Naptár: Csütörtök, június 16. Római-katolikus: Reg. Ferenc. — Protestáns: Ferenc — Görög-orosz: (június 3.) Lucilián. — Zsidó: Tamusz 3. — Nap két: 3 óra 47 percek. — Nyugzók: 7 óra 42 percek. — Hold két: 6 óra 41 percek reggel. — Nyugszik: 9 óra 38 percek este.

A miniszterelnök mint belügyminiszter is fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad 4 órától 5 óráig. Az igazságügyi miniszter fogad 1 órakor. A közlekedésiügyi miniszter fogad 1 órakor. Nemzeti Szalon nyitva 9-től este 8 óráig. Belépő-díj 50 fillér.

Könyves Kálmán-lászló művészeti szalon. (Nagymező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul. Nemzeti Múzeum. Állattár, nyitva 9 órától délután 1 óráig. Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 órától délután 1 óráig díjtalanul. Növénytar (Széchenyi-utca 1.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 órától délután 1 óráig. A könyvtár történelmi és irodalomtörténeti kiállítása megtekinthető 1 korona díj mellett 9 órától délután 1 óráig. A többi terek megtekinthető 1 korona díj mellett. Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától 1 óráig.

Ostálysorsjegyek húzása. Kilenc órákor, első nap.

Muzémi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-gig. Akadémiai könyvtár nyitva délelőtt 3—7-gig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig, délután 3—8 óráig. Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Solyomutca sarkán, nyitva reggel 8 órától este 6-gig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Az aquincumi ásatók és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endre. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-asztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparsarkokban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V., Váci-körút 32. szám).

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Június 15. —

Table with weather forecast data (Időjelzés) for various locations, including temperature and wind speed.

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny. = nyugat, D = dél. É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

Hazánkban az északnyugati és a dunántúli megék kivételével az idő esős jellegű. Legtöbb eső az Alföldön esett, ahol egyes helyeken egész napon át tartott és jelentékeny volt (Orosháza 41 mm.). A hőmérséklet normális mértéke körül van.

Az északnyugati depresszió Közép-Európa felé, és az orosz maximum észak felé terjeszkedett; a déli depresszió pedig elvonulóban van.

Európában az idő meleg és a szórványosan előfordult esőktől eltekintve, száraz maradt.

Küldés: Meleg idő várható, helyenkint esővel vagy zivattal.

Advertisement for 'Parisnyavilág LUKACS M. IV., Kigyó-utca 5. Legolcsóbb bevásárlási forrás! Női-, férfi- és gyermekharisnyokban.'

Advertisement for 'Egyedüli FERLACHI gyártmány' featuring a revolver image.

Advertisement for 'OGRI MÁRCUS' featuring a revolver image and text: 'fegyvergyár és (prácios) puskműves FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és célpöngyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség: nagy-könnnyű DR. L. L. N. G-fegyverekben. Súlyuk 2-8 kilogramm.'

Advertisement for 'FERFIK ÉS NŐKNEK' featuring a revolver image and text: 'legmekeszebb heveny és hulló fegyvereknél befejeződéskor nélkül a legbiztosabb „Sanid labdacsof” sabb győztesek. Egy doboz 100 labdac tartalommal és pontos használat utasítással 16 korona. Vidékre utárványt mellélt diszkretn küld a „Magyar Királyi” győztesért Budapest, V. Marokkó-utca 3. sz. (Érkezéskor sárak).'

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1904. június hó 16-án.

M. KIR. OPERAHÁZ

Az Orsz. M. Kir. Zeneakadémia operai növendékeinek **évváró vizsgája.**
Kezdetre 7 1/2 órákor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Közönyt-közönyhel.
Vígjáték 3 felvonásban.
Személyek:
Barcelona, Dianna, leánya, Cinthia, Fenissza, Carlos, Boarne, Polla.
Kézdetre 7 1/2 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Csók pirulák.
Böhözát 3 felvonásban.
Személyek:
Frontignan, Odette, Angélie, Biotonné, Lavrette, Brackson, Lartigoul, Maxime, François.
Kézdetre 7 1/2 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

En, Te, Ó!
Operett 3 felvonásban.
Személyek:
Fergy gróf, Gabriella, Concy, Millepertuis, Yolande, Maxime gróf, Akofribas, Cocó, Macsch, Mitay, Ysabeau.
Kézdetre 8 órákor.

NÉPSZINHÁZ.

A szalmaözvegy.
Énekes vígjáték 3 felvonásban.
Személyek:
Paul Jolmout, Louise, Loubardetné, Poulson, Edith Harrisson, Baligan, Val-Puehot, Pivotea, Magliolo, Sophie, Jusutin.
Kézdetre 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felvonásban.
Személyek:
Monaóh, Szulamit, Aron, Abigail, Alsódon, Cingitang, Bellezár, Jeremiás, Avidóné, Eszriel.
Kézdetre 8 órákor.

VÁROSL. NYÁRI SZINHÁZ.

A chansonette.
Operette 3 felvonásban.
Kezdetre 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

Tiszt! urak a záróban.
Operette 3 felvonásban.
Kezdetre 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

Spanyolország.
Kézdetre 7 1/2 órákor.

SZT.-LUKÁCSFÜRDŐ, BUDÁN SZIMFONIA HANGVERSENY

Kezdetre d. u. 5 órákor. Vége este 10 órákor.
ŐS-BUDAVÁRA VILLANYVÁROS!
Nyitva d. u. 6 órától reggel 4 óráig. Ma csütörtökön, június 16-án.

Uj műsor! A nagy variété színpadon Uj műsor!
Az erdő varázsa, látványos illúzióval és énekkel, előadja a híres Steiner Zeigmond és társulata. Cobby és Schirker, bámulatos excentricus nyújtóművészek. Joie de Olaz, kozmopolita énekesnő. Jack in the Well amerikai pantomímia, előadja a Barrali Company. Iben Obed, kék-ekvilibrista. The Jama-souttos, japán bűvészek. Georges és Gaszt Edler, Alposi jelenet és a még rövid vendégszerzésre megnyert Johnson és Dean, amerikai néger gicörök.
FOLIES COMIQUE.
A naponta nagyobb sikert arató „Kis Garzonból” című bohózát, Adalbach kitűnő alakításával. A szabad területen mindenféle szórakozás.
Katonazene és különféle zenekarok.
Belépődíj 50 fillér. Kedvezményes jegyek a városi tőzsdében.
Szombaton, 18-án nagy spanyol-ünnepély!

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is. Árjegyzéket tessék kérni.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

HANGSZERESZTÁLY
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 37.
Alkalmos képviselők felvételnek.
Nyílt üzlet: Andrassy-ut 45, a Japán-kávéház mellett.

DE LAIN

36 krajeár méterje legujabb mintákban kapható
Rosenberg és Quitt
női-divat, vászon, fehérnemű- és szőnyeg-áruházában
Budapest, Király-utca 32.

A fővárosi hírlapkiadóhivatali tisztviselők segítő-egyesülete

1904. évi június 24-én pénteken, este 1/28 órákor tartja **XV. évi rendes közgyűlését** az Otthon írók és hírlapírók körének helyiségében **VII., Dohány-utca 76. szám.**
Tárgya:
1. Elnöki megnyitó.
2. Az évi jelentés és a mérleg-megvizsgálása és jóváhagyása.
3. A jegyző tiszteletdíjának megállapítása.
4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíjintézet ügyben.
5. Esetleges indítványok.
Budapest, 1904. június 14-én.
Sümege Vilmos titkár. **Rákosi Jenő** elnök.

Gellérthegy kiosk

karisbadi és marienbadi ivóvíztrával, csak 10 perc az új hid feljártól. Világ legszebb fokvésű kirándulóhelye, társas összejövetelek és majális rendezésére igen alkalmas. Naponta kitűnő friss ételek, minden időben. Mindennap cigányzenekar.
Ma az I-ső kerületi honvédeknek hangversenyez.
Pontos kiszolgálás. Számos látogatásért eszed:
FODOR BERCI, tulajdonos.

SURÁNYI GYÓGYFÜCUKORKA

köhögés, rekedtség, mellbetegség ellen. 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvétel mellett bérmentve.
SURÁNYI SZALON-CUKORKA
ugyanazon árban.
SURÁNYI CUKORKAGYÁR
NAGY-SURÁNY, Nyitrafegy.

ZSÁK

vízhatlan ponyva legolcsóbban kapható
FISCHER J. ponyva- és zsák-áruházában
BUDAPEST, V., Nádor-utca 31-33.
Veszek állandóan, minden mennyiségben, használt zsákokat és becsorélek újra használt terményzsákokat.
Ponyvakölesző intézet. Legszolidabb kiszolgálás.
ALAPITVA 1882.

Betörés biztosítás

igénybevételét ne mulasztja el senki, kivált most az utazási és nyaralási időny kezdetével, miután a naponta előforduló betörések igazolják, hogy a betörésbiztosítás közszükségletet képez.

A „Mannheimi Biztosító Társaság“ VI., Gyár-utca 7. TELEFON: 23-23.

rendkívül előnyös és olcsó díjtétel mellett biztosít lakásokat, áruraktárakat stb. stb. A biztosítás a lakófelnek időnkénti távolléte, mint utazás, szünidő, vagy nyári tartózkodás idejére is — 90 napig — érvényes, minden külön díjfizetés nélkül. A biztosítás feladására elegendő az alanti lapot megfelelően kitöltve beküldeni.

A Mannheimi Biztosító Társaság Budapest, VI., Gyár-u. 7.

Kérem _____ utca _____ SZ. _____ emelet _____ ajtó alatti lakásomban levő tárgyakat _____ évi időtartamra betöréses lopás ellen biztosítani és a vonatkozó kötvényt hozzám beküldeni.

- Háztartási berendezés. a) Butorok és egyéb nehezen mozgatható tárgyak kor. értékben
b) Ruha, fehérneműek, ezüstművek és egyéb háztartási tárgyak (a padláson vagy pincében levő tárgyak kivételével) „ „
- Ékszerek, aranyművek „ „
- Készpénz, értékpapírok. a) zárt tartányokban „ „
b) ha legalább 100 kgr. önsúlyu tűzmentes vasszekrényben vannak elhelyezve „ „
- Egyéb tárgyak, és pedig: Élelmi szerek és egyéb tárgyak a padláson és pincében „ „

Tűzkár ellen _____ koronára a _____ társaságnál vagyok biztosítva.
Kelt, _____ Aláírás: _____

Díjcsabás:	Minden 1000 kor. után évenként
Neheze butorokért	— kor. 50 fill. a díj
Ruha, fehérneműek, ezüstművek és egyéb háztartási tárgyakért	1 —
Ékszerek, aranyművekért, továbbá készpénz, bankjegyek és értékpapírokért, ha legalább 100 kgr. önsúlyu tűzmentes vasszekrényben tartatnak	1 — 75
Ékszerek és aranyművekért ha állandóan vagy időnként tűzmentes vasszekrényben kívül is tartatnak	1 — 50
Készpénz és értékpapírokért jól elzárt tartányokban	5 —
Padláson vagy pincében levő tárgyakért	8 —

6 éves biztosításnál 15% } enged-
10 „ „ „ 20% } mény
A díj évi részletekben fizetendő.
100.000 korona fölötti biztosításoknál díjmérséklet.

Butorok

a legjobb kivitelben egy készpénzért mint hiteltre a legutányosabb árakon kaphatók

Sárkány és Schütz

cézsnői

Budapest, VII. Erzsébet-körút 12.

a New-York kávéházzal szemben.

Augusztus hóri VII., Erzsébet-körút 26. Zions-épület.

Augusztus hóri VII., Erzsébet-körút 26. Zions-épület.

A 15271. számú

Blockberendezés vasúti vonalok számára

című, 1898. szeptember 29-ől kelt magy. szabadalomra vevők vagy engedélyesek kerestetnek

Szíves ajánlatokat „W. V. 3611” jellegű al. Messse Rudolf Bécs, I., Seilerstätte 2. továbbít.

A CHILE-SALÉTRUM

IRTA: DR. PLAGEMANN.

KIMERÍTŐ LEIRÁSA a chile-salétrum történetének, előállításának, — keletkezésének, — kereskedelmi viszonyainak, — statisztikájának és hatásának.

— Számos illusztrációval simitott papirosan. —

ÉRTÉKES DISZMŰ, amelynek egyetlen mezőgazdasági cikketek elárúsító üzletben, sem gazdasági egyesületben, avagy valamely földirtokosnál hiányozni nem szabad.

Különösen alkalmas ajándék célokra.

Ára: 6 M. — 10 példány 50 M.

Kapható a kiadónál:

DER SAATEN-, DÜNGER- U. FUTTER-MARKT, BERLIN S. W. 29.

A 18934. számú

Önműködő tápszerkezet gőzkazánok számára

című 1899. december 22-ől kelt magy. szabadalomra vevők vagy engedélyesek kerestetnek

Szíves ajánlatok „W. M. 3587” jellegű al. Messse Rudolf Bécs, I., Seilerstätte 2. továbbít.

+ INGYEN +

és bérmentve, zárt hortókban küldjük bárkinek legújabb megjelent rendkívül érdekes tartalmú, több ezer ábrával és bő magyarázattal ellátott árjegyzékünket.

Universal sérvkötők páratlanok kis gummi-nyomlappal a legnagyobb sérv is elszárhó. Az árjegyzék a különböző sérvkötők bővebb magyarázattal szolgál.

GUMMI halhólyag, női szerek, bő magyarázattal és használati utasítással. — 20 korona megrendelésnél huss százelek engedély.

Műkezek, mülábak műtűzők, támpékek, egyestartók, gummiharisnyák, haskötők pontos utasítással és leírással.

Az árjegyzék közli az „első segély” leírását. Mentőszekrények csépléshez és iparvállalatok kaphatók.

Betegápolási cikkek külön-külön osztályozva bő magyarázattal.

BETEGTOLÓ SZÉKEK.

Cím:

Magyar orvosi műszertár

Budapest, VII., Kerepesi-út 32,

(a Rókus kórházzal szemben).

+ A vörös keresztre ügyeljünk! +

KI AKAR

szép formája és tartós cipők, bámulatos olcsó árban venni. Az csak forduljon bizalommal hozzám. Minden cipőből AGI-kenőcsöt és 1 évi jótállást adok.

Férfi-cipő Borjúbőr síma vagy botócs 3.— Vix borjú fűzős elegáns... 3.20

Lak, sevrő, box fűzős... 4.— Sárka, fűzős vagy dugós... 4.— Pinót-cipő, sevrő, dugós... 3.50 Női-cipő: Zerge dugós vagy fűzős 3.— gombos... 3.50 Sevrő-lak, box fűzős... 3.50 Lak, sürtke spangli... 1.50 Sárka, sürtke vagy drap fűzős... 3.20

Gyermekcipők nagy választékban. Kérje nagy árjegyzékemet ingyen és bérmentve, amely több 100 ábrát tartalmaz. Nem tetsző árut kicserélek vagy a pénzt visszadom.

Agulár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 28/a.

FÉRFI és NŐI

nemi betegségek, ferőgyengeség (impotencia) alapos gyógykezelésre legjobban ajánljuk

DR. KAJDACSY

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvost.

Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.

Budapest, IV., Kiglyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)

Levél útján is biztos gyógyszer.

Változatlan **JOD-VAS**

LABDACSÁI BLANCARD

SZORPJE

SÁP-KOR ANGOL-KÓR HALVÁNSÁG GÖRVELY-KÓR VÉRSEGENYSÉG ellen.

BLANCARD, 40, Rue Bonaparte, Paris.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

PAP **PAP** **PAP**

1 úreselajtnapú vasgőz 3 db kivétel matracal	10.00	1 sodnyru női ágybetét	5.—
1 rongge paplan	1.50	1 tengerifü matrac	4.50
1 szőnyeg	2.50	1 afrique	5.—
1 cochair paplan	3.40	1 lészőr	12.—
1 satin	3.50	1 ablak köper (Magyar)	3.—
1 szőnyeg	4.50	1 tennis	1.50
1 fodros selyem atl. papl.	15.50	1 gyapjú	4.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—	2 ág., 1 asztalterítő boros	5.50
1 ág	1.30	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 fiamell ágytakaró pokróc	2.50	1 ágyléce	0.50
1 gyapjú	3.50	1 tapersy ágytakaró	1.50
1 jó hópadló	4.50	1 mtr. jó futószőnyeg	1.50
1 toll pokróc	4.50	1 mintázott	7.75
1 szép tall szőnyeg	7.50		

GIGNER JÁNOS paplan, matrac, és kárpítottáru gyártás, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám.

Árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszabköztetnek, nem tetsző árak kicseréltetnek, vagy a pénz visszadatik.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakéros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökéren és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(húgyszőfolyást, sebeket, syphilit és önfertőzésből tamadt idegbajokat).

Meglepő az eredmény **FÉRFIUI GYENGESEGNEL (IMPOTENCIA)** még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

— Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerék. —

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Budapest, Erzsébet-körút 12. szám.

Félelelet: bejárat a léposónél. — Külön váróterem.

GUMMI +

és halhólyag valódi francia óvszer, mecatonként 1, 2, 3, 4 és 5 korona. Mintagyűtemény 12 darab legkedveltebb K. 3.50 Szállítás díjmentes utólag

RIVÁL Budapest, VII. b. Garay-utca 12. sz. Árjegyzékét kívánatra betegápolási és kégyelmi gummiaktról is — díjmentesen.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu meg legfeljebb egynehány napig aron nekem áron adtam el 1 pár urí, 1 pár női cipő fűzős, erősen szegelt talppal, továbbá 1 pár urí, 1 pár női divatcipő. Mind a 4 pár elegáns, legújabb fazon, erősen hálított. Megrendelésnél díjmentes a házhozvitel, vagy a cipő átadást megadni. Székhelyük utánvélettel, cipő-kivétel ház LIBAN A., KRAKAU 89. Kicsérlek megengedve, vagy a pénz visszadatik.

Régi ezüst tárgyakat

vezek és eladok mindennemű arany- és ékszerűt, ügymint régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüstórákat, láncokat, gyűrűket, ezüst evőeszközöket. Kérjen legújabb árjegyzékét ingyen Euoha David utóda, Budapest, IV. kor., Váci-u. 19/a. I. 5.

A világhírű eredeti angol Premier, Holoal és Champion kerékpárokat mélyen leszállítva, minden árfelelem nélkül szigorúan az eredeti gyári áron 12 és 16 korona fűzős ókro és mindennemű kerékpár alkészítőköt (külös és belső gummik, nyeregek, csengők, pedálok, kormányok stb.) Ausztriai Magyarországon elért legnagyobb forgalmunk és így óráváteleink folytán a gyáraknál nagyon lenyomott, igen olcsó árúknak következtében rendkívül leszállított árban szállítunk vidékre is bábová Láng Jakab és Fia kerékpár- és allatras nagyraktára Budapest, 33. Erzsébet-körút 41. Pólliet: Baross-ter 4. Nagy árjegyzék 400 képpal ingyen és bérmentve. Szállítóvagyunk majdnem az összes fővárosi és vidéki kerékpárgyártóknak, több osztrák és külföldi sport- és versenykerékpár gyártónak. Bécsben székelt és 20.000 tagú szármaló „Vereln der K. K. Staatsbeamten Oesterreichs” egyesületnek.

BUTOR

mindennemű, mélyen leszállított árban

Sürgösen eladó. Steinberger Mamo butoriparosnál, Teröz-körút 40.

*** Párisi különlegességek. ***

Párisban idősesem alkalmával beszerstem a legújabb eredeti párisi modelleket és így abban a helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítek. Minden nálam vásárolt cipőért 1 évi írásbeli jótállást vállaltok, hogy a felsőbb repedése ki van zárva, ha GUZI-kenőccsel bekent, idő előtti elszakadása esetén ingyen megcsinálom.

Figyelem! Minden vidéki rendelést vagy teljesen portmentesen vagy kívánatra 1 pár elegáns cipő samfát mellékelek ingyen. Nem megfelelő kicserélek vagy a pénzt visszadom.

Hogy mindenki meggyőződjék világhírű GUZI-kenőcsöre jóságáról, mindenki ki címet velem közli, 1 tégely GUZI-kenőcsöt és több száz eredeti fényképpel ellátott árjegyzékem küldöm ingyen és bérmentve. Legközelebb mérték, ha harisnyában egy papriapra alva a lábtalp körvonalat lerajzoljuk.

frt	Párisi divat elegáns sevrő, fűzős v. gombos, selyem-bélsél, női	4.2
frt	Kivágot kétécsatos szalonlak v. finom bőrcipő	4.50
frt	Gyermekcipő, magas, 8 évig	1.—
frt	Zergebőr, magas, gyermek, fűzős, szegelt, 7 évig 1.50, 8—10 évig	3.—

AGULÁR IGNÁC

Budapest, VII., Kerepesi-út 30/a sz. a Rókus-kórház templomával szemben.

Nagy butoreladás

készpénz és hiteltre

DOSA KÁLMÁN BUDAPEST, KEREPESEI-UT 28. (főlelelet).

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

